KOMPOSITIO

Tampere Biennale 12
Vapaus, radikaalius ja kotimaisuus

Sävellysopetus Jokilaaksojen musiikkiopistossa 24
Sanna Ahvenjärvi ja Tapio Lappalainen kertovat sävellysopetuksesta JMO:ssa

Säveltäjäkoulutus Taideyliopistossa 21
Sibelius-Akatemian sävellyksen professori Veli-Matti Puumalan haastattelu

KOMPOSITIO

1 2018

Julkaisija
Suomen Säveltäjät ry

Päätoimittaja
Annu Mikkonen

Vastaava toimittaja
Ville Komppa
ville@villekomppa.com

Toimitussihteeri
Hanna Isolammi
hanna.isolammi@gmail.com

Vakituinen avustaja
Maisa Mikkonen

Toimituskunta
Antti Auvinen, Veli Kujala,
Minna Leinonen ja Olli Virtaperko

Ulkoasu
Antti Kangassalo / farm.fi

Kansi
Tapio Lötjönen:
Valoisa Jean Francaix
(2012, öljy levypohjalle 56 x 42cm)

Paino
Libris

ISSN 1799-8433
ISSN 1799-8441 (verkkoversio)

Kompositio verkossa (pdf)
composers.fi/tietoa-yhdistyksesta/kompositio

Kompositio on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti ry:n jäsen (kultti.net)

SUOMEN SÄVELTÄJÄT

Suomen Säveltäjät ry (perustettu vuonna 1945) on aatteellinen yhdistys, jonka jäsenistönä on vakavan musiikin parissa työskenteleviä säveltäjiä. Yhdistys toimii eri puolilla maata ammattiaan harjoittavien jäsentensä keskinäisenä yhdyssiteenä. Se valvoo ja tukee säveltäjien taiteellisia, ammatillisia ja taloudellisia etuja sekä edistää maan luovaa säveltaidetta. Suomen Säveltäjät ry osallistuu toimintakenttäänsä liittyvien organisaatioiden toimintaan, ottaa kantaa ajankohtaisiin kulttuuripoliittisiin kysymyksiin ja edistää suomalaisen musiikin esittämistä, levyttämistä ja kustantamista. Yhdistys järjestää jäsenilleen koulutustilaisuuksia yhdessä eri alojen asiantuntijoiden kanssa.

composers.fi/tietoa-yhdistyksesta/historia

Suomen Säveltäjät ry
Urho Kekkosen katu 2 C, 00100 Helsinki
saveltajat@composers.fi
puh. 09 445 589
composers.fi
facebook.com/suomensaveltajat

Toimisto
Toiminnanjohtaja Annu Mikkonen
Toimistosihteeri Maisa Mikkonen

Hallitus
Antti Auvinen, puheenjohtaja
Olli Virtaperko, varapuheenjohtaja
Markku Klami
Veli Kujala
Minna Leinonen
Paola Livorsi
Niilo Tarnanen

Poimintoja

18
YouTube-ajan säveltäjä uusia ilmaisumuotoja etsimässä

Brigitta Muntendorf kasvattaa monisyisiä merkitysten rihmastoja äänten, kuvien, esitystilanteen ja teostensa konseptien välille.

MAARIT KYTÖHARJU

15
Seinät ovat tärkeitä

mutta mahdollisuus työskentelyyn on vielä tärkeämpää. **Maija Hynnisen** pohdintaa Tampere Biennalen yhteydessä järjestetystä Alueellinen taidepolitiikka -seminaarista.

MARKKU PIHLAJA

39
”Probably the best choir in the world”

Säveltäjä **Jonathan Harveyn** ylistys osuu maaliinsa: Helsingin kamarikuoro on kiistatta yksi hienoimpia suomalaisia nykymusiikkikentän toimijoita.

28
Uusia jäseniä Tokiosta ja Tampereelta

Sapporosta Tokion kautta Helsinkiin löytänyt **Mioko Yokoyama** pitää Suomen lämpimästä nykymusiikki-ilmastosta. **Tero Lanu** taasen haaveili teininä Haminassa säveltämisestä ja halusi olla kuin Sibbe.

24
Pioneerit Pohjois-Pohjanmaalta

Sanna Ahvenjärvi ja **Tapio Lappalainen** ovat tehneet uraauurtavaa työtä Jokilaaksojen musiikkiopistossa sävellyspedagogiikan parissa. Miltä luova säveltaide näyttää taiteen perusopetuksessa?

Pääkirjoitus

LUOVAN SÄVELTAITEEN MONIMUOTOISET RAKENTEET

Kevään aikana jo paljon esillä ollut valtion rahoitusosuuksien uudistus on myös säveltäjän ammatin harjoittamisen näkökulmasta tärkeä. Vaikka varsinainen esittävien taiteiden VOS-uudistus palautuukin jatkovalmisteluun, on hyvä muistaa niitä vahvuuksia, joita säveltäjä **Jaakko Kuusiston** vetämän työryhmän esitys esittävän taiteen valtionrahoituksen uudistamiseksi sisälsi. Uudistukseen tähdännyt esitys tunnisti rakenteita, joita maamme luova säveltaide myös tulevaisuudessa tarvitsee.

Niin sanotun vapaan kentän mahdollisuus päästä säännöllisen valtion tuen piiriin on jatkossakin erittäin kannatettavaa. Yhteistyö säveltäjien ja vapaan kentän välillä on taiteellisesti tuloksekasta ja laaja-alaista. On tärkeää pitää vapaa kenttä elinvoimaisena. Toiseksi on samalla hyvä lausua ääneen orkestereiden merkityksellinen rooli säveltäjien työn esittäjänä. On oleellista, että valtion tuki hyvin toimivalle rakenteelle, koko maan kattavalle orkestereiden verkostolle, halutaan säilyttää myös tulevaisuudessa.

Jatkovalmisteluun palautunut esitys sai osakseen kritiikkiä taiteen kentältä, myös säveltäjiltä. Kritiikin ydin on paikannettavissa alkuperäiseen toimeksiantoon. Perimmäinen tavoite ja tehtävänanto, suunnitella vaadittu uudistus kustannusneutraaliksi, on haastava. Kritiikkiä antanutta taiteen kenttää on muutamissa yhteyksissä syytetty ”elämänsä tilaisuuden hukkaamisesta”. Taiteen kenttää on pidetty myös konservatiivisena: tilaisuuden tullen todelliseen muutokseen ei ollut rohkeutta. Nähdäkseni kyse ei ole niinkään konservatiivisuudesta tai periaatteellisesta haluttomuudesta muutokseen. Eikä välttämättä edes solidaarisuudestakaan. Sellainen muutos, jossa valtion rahoituksen piiriin otetaan lisää toimijoita, mutta käytettävissä olevaa rahamäärää ei lisätä riittävästi, sisältää huomattavia riskejä. Kyse voikin olla taiteen kentän kyvystä analysoida se merkityksellisiä taiteellisia resursseja hukkaava, olemassa olevia rakenteita murentava ja kyvykkäitä yksilöitä loppuun polttava äärimmäinen kilpailutilanne, johon mahdollisesti jouduttaisiin.

On kuitenkin todettava, että VOS-uudistustyö näyttäisi olleen ilahduttava esimerkki osallistavasta lainsäädäntöprosessista. Tahot, joita uudistus koskee, ovat aidosti ja laaja-alaisesti päässeet vaikuttamaan suunnittelutyöhön. Taiteen, tai vielä avarammin kulttuurin kentän edustajat olivat sekä mukana suunnittelun alkuvaiheessa että kattavasti antamassa palautetta lausuntokierroksella. On mielenkiintoista seurata, millaisen lopputuloksen virkamiesvoimin suoritettava VOS-uudistuksen jatkovalmistelu tuo tullessaan.

Vuodesta 1888 järjestetty Pohjoismaiset musiikkipäivät rantautuu ensi syksynä Suomeen. Taiteellisen johtajan **Osmo Tapio Räihälän** kokoama ohjelma on julkistettu, ja eri puolilla Helsinkiä kuullaan ensi syksynä mielenkiintoisia konsertteja, jotka luovat kiehtovan katsauksen pohjoismaiseen nykymusiikkiin. Nyt kahdettatoista kertaa maassamme järjestettävän festivaalin organisointi on taloudellisesti huomattava satsaus säveltäjäyhdistykselle. Tapahtuma on jäsenillemme tärkeä ja yhdistyksenä haluamme panostaa tapahtumaan myös jatkossa.

Niin kauan kuin Pohjoismainen säveltäjäneuvosto on ollut olemassa, on neuvoston kokouksissa keskusteltu tiiviisti myös siitä, miten Pohjoismaisia musiikkipäiviä tulisi vaalia ja kehittää. Yhtäältä neuvostossa on havaittavissa yhteisesti jaettu näkemys festivaalin merkityksestä pohjoismaiselle yhteistyölle. Nykyisen kaltainen festivaalin rakenne, jossa järjestämisvastuu on vuorollaan täysin kunkin maan säveltäjäyhdistyksen kontolla, nähdään myös yhä pääosin toimivana. Toisaalta jokaisella Pohjoismaalla on hieman erilaisia tapoja rahoittaa, suunnitella ja toteuttaa festivaalia, ja nuo erilaiset toimintatavat resonoivat hiukan eri tavoin muuttuvan toimintaympäristön, kehittyvän EU-lainsäädännön ja yhdistysten jäsenten erilaisten intressien värähtelyissä.

Neuvostossa on yhdessä analysoiden pyritty havaitsemaan ja vahvistamaan niitä festivaalijärjestäjien samankaltaisuuksia ja menettelytapoja, joita kannattaa vahvistaa. Samalla on kuitenkin yksimielisesti tunnustettu se yhtenäisyys ja yhteisöllisyys, kaikkine positiivisine kerrannaisvaikutuksineen, joka seuraa eri toimijoiden erilaisuuden hyväksymisestä. Syksyn Pohjoismaisten musiikkipäivien teema, ”Diversity is Unity”, on tässäkin mielessä hyvin osuva.

ANTTI AUVINEN
Suomen Säveltäjät ry:n hallituksen puheenjohtaja

MAARIT KYTÖHARJU

TÄÄLLÄ MUHIVAT LYHYET, YTIMEKKÄÄT & AJANKOHTAISET

KOMPOSTI

SUOMEN MUSIIKKIKUSTANTAJAT RY, SUOMEN MUUSIKKOJEN LIITTO RY, SUOMEN SÄVELTÄJÄT RY JA SUOMEN MUSIIKINTEKIJÄT RY OVAT TILANNEET KOLME MUSIIKIN SUORATOISTOA KOSKEVAA TUTKIMUSTA. TUTKIMUKSISTA ENSIMMÄINEN KÄSITTELI SUORATOISTOPALVELUJEN KUUKAUSIMAKSUJEN JAKAUTUMISTA JA KAKSI JÄLKIMMÄISTÄ PUOLESTAAN TEKIJÄ- JA ESITTÄJÄTIETOJA SUORATOISTOPALVELUISSA.

Tutkimuksia suoratoistopalveluista

Ensimmäisen tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella niin kutsutun *user centric* -suoratoistomallin ominaisuuksia suurimpien suoratoistopalveluiden (kuten Spotify ja Apple) nykyisin käyttämään *pro rata* -malliin verrattuna. *Pro rata* -mallissa kuluttajan kuukausimaksu kerryttää kokonaispottia, josta rahat jaetaan kaikkien kuuntelukertojen mukaisessa suhteessa. Malli siis suosii sellaisten kappaleiden oikeudenomistajia, joita kuunnellaan eniten.

Vaihtoehtoisessa *user centric* -mallissa oikeudenomistajan saama korvaus perustuu yksittäisen käyttäjän kuuntelukertojen määrään: kuinka montaa eri kappaletta hän kuuntelee ja kuinka monta kertaa. Jos kyseinen käyttäjä kuuntelisi vain yhtä kappaletta, menisi hänen maksamansa kuukausimaksu kokonaan kyseisen kappaleen oikeudenomistajille.

”*User centric* -mallissa kuluttajalla on suurempi mahdollisuus vaikuttaa siihen, kenelle hänen maksamansa rahat ohjautuvat. Tämä on koko musiikkialan etu, sillä se voi läpinäkyvyyden myötä kannustaa useampia käyttäjiä tilaamaan maksullisen palvelun”, tutkimusraportin kirjoittanut **Jari Muikku** toteaa.

Tutkimus on tärkeä avaus tilitysmallien tarkastelulle ja kannustaa tutkimaan asiaa lisää sekä kuluttajien että oikeudenomistajien näkökulmasta.

KULUTTAJAT TOIVOISIVAT MAHDOLLISIMMAN MONIPUOLISTEN TEKIJÄ- JA ESITTÄJÄTIETOJEN LISÄÄMISTÄ

Kuukausimaksujen jakautumista tarkastelevaa tutkimusta seurasi kaksi suoratoistopalvelujen metadataa käsittelevää tutkimusta, joista ensimmäinen julkistettiin syksyllä 2017 ja toinen helmikuussa 2018. Niiden perusteella kuluttajat toivoisivat suoratoistopalveluilta mahdollisimman monipuolisten tekijä- ja esittäjätietojen lisäämistä palveluun.

*Suoratoistopalvelujen kuukausimaksujen jakautumista koskevan tutkimustyön toteutti huhti–lokakuussa 2017 Aalto yliopiston tutkija **Pradeep Durgam**. Digital Media Finland Oy:n konsultti **Jari Muikku** viimeisteli tutkimustyön raportin muotoon.*

Tutkimusta varten suoratoistopalvelu Spotify luovutti tiedot maaliskuun 2016 premium-käyttäjien kuuntelukerroista. Käyttäjätiedot olivat täysin anonyymeja, ja ne annettiin ainoastaan tutkija Pradeep Durgamin käyttöön. Tutkimus koski ainoastaan nk. premium-käyttäjäpalvelua, eikä tutkijan käytössä ollut tietoa mainostajien maksamista korvauksista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tuki hanketta taloudellisesti.

KOMPOSTI

SAARA VUORJOKI / MUSICFINLAND

Jennah Vainio Tampere Biennalen taiteelliseksi johtajaksi

Jennah Vainio seuraa **Sami Klemolaa** Tampere Biennalen taiteellisena johtajana. ”Sanayhdistelmä Tampere Biennale herättää minussa innostuneen, pelon sekaisen kunnioituksen. Sen pitkä ja upea historia on tarjonnut ainutlaatuisia kokemuksia niin yleisölle, esiintyjille kuin säveltäjilleen”, Vainio kertoo festivaalin tiedotteessa.

”Vuosien työskentelyni Ung Nordisk Musik ja Kirkko Soikoon -festivaalien organisaatioissa on antanut minulle monipuolisen kuvan musiikkifestivaalien toimintojen pyörittämisestä sekä niistä lukuisista taustalla vaikuttavista yksityiskohdista, jotka mahdollistavat onnistuneen lopputuloksen. Uudessa tehtävässäni haluan toteuttaa visiotani rajaaitoja ylittävästä, värikylläisestä musiikista, edeltäjieni viitoittamaa tietä arvostaen”, hän kuvailee.

Seuraava Tampere Biennale järjestetään 1.–5.4.2020.

Kilpailuvoittoja

JANNE KAAKINEN

Jukka Viitasaari voitti teoksellaan *The Hero´s Journey* ensipalkinnon yhdysvaltalaisen **Hillcrest Wind Ensemblen** järjestämässä sävellyskilpailussa. Hän on ensimmäinen Yhdysvaltojen ulkopuolelta palkittu säveltäjä kilpailun historiassa. Hillcrest Wind Ensemble esitti sinfoniselle puhallinorkesterille kirjoitetun teoksen kahdesti vuoden 2018 kevätkonserteissaan.

Joel Järventaustan kamariorkesteriteos *Stonewalls* voitti kolmannen palkinnon Royal Northern Sinfonian sävellyskilpailussa ‘New Year, New Music’. Royal Northern Sinfonia esitti sen **Lars Vogtin** johdolla Sage Gateshead-konserttihallissa Newcastlessa 26. tammikuuta.

TIMO SIREN

Jukka-Pekka Lehdon pianosävellys *H2O* on voittanut Emilio del Rosario Foundationin Emerging Composers -sävellyskilpailun Elementary-sarjan, jonka sävellykset vastaavat tekniseltä vaatimustasoltaan peruskurssiohjelmistoa. Voittajateokset esitetään Access Contemporary Music -organisaation järjestämällä Thirsty Ears -katufestivaalilla Chicagossa elokuussa 2018.

ANNIINA JÄRVENTAUSTA

Palkittuja levyjä

Sebastian Fagerlundin ja **Kalevi Ahon** fagottikonsertot ja soolofagottiteoksia sisältävä levy on voittanut BBC Music Awardsin konserttolevypalkinnon. Teokset levyllä esittää alankomaalainen fagotisti **Bram van Sambeek** sekä **Sinfonia Lahti** johtajinaan **Okko Kamu** ja **Dima Slobodeniouk**. (Bis-2206 SACD, julkaistu lokakuussa 2016.)

Yleisradion Vuoden Levy -palkinnon on saanut **Matthew Whittallin** musiikkia sisältävä *Northlands*-albumi (Alba ABCD416). Yleisön suosikkilevyksi puolestaan äänestettiin **Sid Hillen** jousikvartetot sisältävä *Farbformen*-levy (SatnaMusic CD 171).

Yhdenvertainen musiikkiala

Suomen Säveltäjät ry on allekirjoittanut teesit tasa-arvon, monimuotoisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi musiikkialalla. Perusteet teeseille luotiin Musiikki & Media -tapahtuman yhteydessä 5.10.2017, jonka jälkeen musiikkialan ammattilaisista koostunut työryhmä työsti teesit lopulliseen muotoonsa Music Finland ry:n koordinoimana. Teeseillä pyritään edistämään musiikkialan yhteistä tasa-arvoista tulevaisuutta, ja ne on allekirjoittanut jo yli sata suomalaista musiikkialan organisaatiota.

yhdenvertainenmusiikkiala.com

Joel Järventausta London Symphony Orchestran mentoriohjelmaan

Joel Järventausta on valittu mukaan **London Symphony Orchestran** vuoden 2018 Panufnik Composers Scheme -mentoriohjelmaan. Ohjelma tarjoaa vuosittain kuudelle nousevalle säveltäjäkyvylle mahdollisuuden tehdä yhteistyötä LSO:n muusikoiden ja kapellimestari **François-Xavier Rothin** kanssa. Mentoriohjelman puitteissa syntyneet sävellykset kantaesitetään maaliskuussa 2019 järjestettävässä workshopissa.

HANNA ISOLAMMI

Suomen suurimpien konserttiurkujen hankinta Helsingin Musiikkitalon konserttisaliin mahdollistui **Kaija Saariahon** huomattavan lahjoituksen myötä. Urkujen olisi määrä valmistua Musiikkitalon 10-vuotisjuhliin mennessä vuonna 2021. Suomen Säveltäjät ry haluaa vaikuttaa siihen, että uruilla voi esittää myös uutta taidemusiikkia.

SUOMEN SÄVELTÄJÄT RY:N LAUSUNTO MUSIIKKITALON UUSISTA URUISTA

Suomen Säveltäjät ry haluaa olla vaikuttamassa siihen, että Musiikkitalon uusilla uruilla olisi mahdollista esittää historiallisen musiikin lisäksi myös uutta taidemusiikkia mahdollisimman monipuolisesti. Tällaisesta soittimesta hyvänä esimerkkinä on Saksan Kasselin St. Martinin kirkon uudet urut, joiden ominaisuuksiin yhdistyksen hallitus tutustui **Veli Kujalan** toimittaman videon kautta.

”St. Martinin kirkon urkujen ilmansyöttöön liittyvät ominaisuudet kasvattavat urkujen ilmaisumahdollisuuksia lähes eksponentiaalisesti, ja soittimen *1/4*-sävelaskelsormio huomioi mikrotonaliikan parissa työskentelevien säveltäjien tarpeet”, kerrotaan lausunnossa, jonka yhdistys lähetti urkujen rakentamista valmistelevan työryhmän puheenjohtajalle **Olli Porthanille**.

Mikäli Musiikkitalon konserttiurut rakennettaisiin St. Martinin kirkon urkujen tarjoaman esikuvan mukaisiksi, ne palvelisivat erinomaisesti sekä historiallisen että uuden musiikin esittämistä ja toimisivat sekä inspiraationa että mahdollistajana myös säveltäjille.

SOITTIMEN RAKENTAMINEN EI OLISI KUSTANNUSKYSYMYS VAAN ARVOVALINTA

Monipuoliset ominaisuudet eivät kuitenkaan tarkoita lisääntyneitä kustannuksia. Itse asiassa St. Martinin kirkon urkujen toteutuneet kustannukset jäivät huomattavasti pienemmiksi kuin Musiikkitalon urkujen kustannuksiin budjetoidut 4,2 miljoonaa euroa. Tämänkaltaisen soittimen rakentaminen ei siis olisi kustannuskysymys vaan arvovalinta.

”Suomen musiikkielämällä ei ole varaa haaskata ainutlaatuista mahdollisuutta rakentaa Suomen tärkeimpään musiikkikeskittymään konserttisaliurut, jotka historiallisen repertoaarin rinnalla palvelevat täysipainoisesti myös oman aikamme musiikkia”, todetaan lausunnon päätteeksi.

KOMPOSTI

ONNITTELEMME!

27.7. **Kimmo Hakola** 60 v
30.8. **Jukka Tiensuu** 70 v
11.10. **Tapio Tuomela** 60 v
24.10. **Seppo ”Paroni” Paakkunainen** 75 v
28.10. **Jukka-Pekka Lehto** 60 v

Onneksi olkoon, Mikko Heiniö!

Suomen Säveltäjät onnittelee pitkäaikaista puheenjohtajaansa ja kunniajäsentään, **Mikko Heiniötä**, joka täytti 70 vuotta toukokuun 18. päivänä. Syntymäpäiväänsä hän vietti työn merkeissä Turussa, jossa Turun filharmoninen orkesteri kantaesitti saksalaisen kapellimestari **Anja Bihlmaierin** johdolla Heiniön 3. sinfonian – sinfonia concertanten lyömäsoittimille ja orkesterille. Teos on Turun orkesterin tilausteos. Lisäksi konsertissa kuultiin Heiniön orkesteriteos *Maestoso*, jossa on kaikuja Heiniön oopperasta *Erik XIV*.

Jätettyään luottamustehtävät joitakin vuosia sitten Heiniö on keskittynyt paitsi säveltämiseen myös kestävyysjuoksuun ja on osallistunut vuosittain useisiin maratoneihin. Yleensä hänen nimensä on löytynyt ikäsarjan tuloslistan kärkijoukosta. Nyt ikäsarja vaihtuu, mutta vauhti tuskin hiipuu kovin nopeasti. Onnea ja menestystä myös tuleville juoksuille.

Teosto 90 vuotta

1920-luvulla Suomeen saatiin tuore tekijänoikeuslaki keskieurooppalaisten tekijänoikeuksien sekä niiden valvonnan kantautuessa pohjan perukoille. Niiden myötä Suomen Säveltaiteilijain Liiton jäsenten keskuudessa kypsyi idea perustaa myös tänne yhdistys, joka valvoisi musiikin esitysoikeuksia. Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry:n perustamiskokous pidettiin maaliskuun 7. päivänä vuonna 1928.

Teostoa perustamassa oli aikansa keskeisiä säveltäjiä, kuten **Erkki Melartin**, **Leevi Madetoja**, **Yrjö Kilpinen**, **Lauri Ikonen**, **Heino Kaski** ja **Armas Maasalo**, kaikki miehiä ja ”säveltaiteilijoita”, musiikinkustantajia ja muita ”intresentteja”. Teosto-nimen keksi Lauri Ikonen, josta tuli myös yhdistyksen ensimmäinen toimitusjohtaja, ja johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Erkki Melartin.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana Teostoon liittyi 60 säveltäjää, muun muassa **Selim Palmgren**, **Robert Kajanus**, **Uuno Klami** ja **Heikki Klemetti**. Ensimmäinen nainen oli **Helvi Leiviskä**, joka liittyi jäseneksi vuonna 1938. **Jean Sibelius** siirtyi saksalaisesta STAGMA-järjestöstä Teostoon puolestaan vasta vuonna 1945. Nykyisin Teoston jäsenistössä on noin 33 000 suomalaista säveltäjää, sanoittajaa, sovittajaa ja musiikinkustantajaa, joiden etua yhdistys ajaa monipuolisesti.

90-vuotisen taipaleensa kunniaksi Teosto on julkaissut nettisivuillaan kiinnostavaa tietoa ja hienoa kuvamateriaalia sisältävän historiikin, johon kannattaa tutustua!

historia.teosto.fi

MAARIT KYTÖHARJU / MUSICFINLAND

Kalevi Aho romanialaisen musiikkiakatemian kunniatohtoriksi

Kalevi Aho on nimitetty romanialaisen ”Gheorghe Dima” -musiikkiakatemian kunniatohtoriksi toukokuussa 2018.

MAARIT KYTÖHARJU

Niilo Tarnanen uutena jäsenenä Suomen Säveltäjät ry:n hallitukseen

Suomen Säveltäjät ry:n vuosikokous 17.3.2018 valitsi **Antti Auvisen** uudelleen yhdistyksen puheenjohtajaksi. Hallituksen vaalissa oli kaksi erovuoroista jäsentä. Vaalissa valituksi tulivat **Minna Leinonen**, joka oli jo edellisessä hallituksessa sekä uutena nuorimpaan säveltäjäsukupolveen kuuluva **Niilo Tarnanen** (s. 1987). Muut yhdistyksen hallituksen jäsenet ovat varapuheenjohtaja **Olli Virtaperko**, **Markku Klami**, **Veli Kujala** ja **Paola Livorsi**.

Madetoja-säätiön avustukset sävellystilauksiin

Leevi Madetoja (1887–1947) testamenttasi sävellystensä tekijänoikeustulot Suomen Säveltäjät ry:lle, joka hallinnoi vuonna 1997 perustettua Madetoja-säätiötä. Säätiö käyttää tekijänoikeustuloja Madetojan teosten lisäksi muun suomalaisen musiikin edistämiseen, erityisesti sävellystilausten avustamiseen.

Vuoden 2018 avustukset jaettiin säätiön hallituksen kokouksessa 5.3.2018. Jaettu kokonaissumma, 68 000 euroa, on säätiön 20-vuotisjuhlavuoden kunniaksi hiukan tavanomaista suurempi.

Puhallinkvintetti Auriga
3 500,00 €
Puhallinkvintetto
Säveltäjä: **Ville Raasakka**

DuvTeatern rf
5 000,00 €
Musiikkiteatteriesitys
Säveltäjä: **Markus Fagerudd**

Helsingin kamarikuoron kannatusyhdistys ry
4 000,00 €
A cappella -sävellys sekakuorolle
Säveltäjä: **Alex Freeman**

Hetan Musiikkipäivät ry
3 000,00 €
Teos baritonille, pianolle ja jousikvartetille/jousiorkesterille
Säveltäjä: **Outi Tarkiainen**

Holmström, Emil / Tristero Piano Trio
3 000,00 €
Teos viululle, sellolle ja pianolle, ja pienelle ad.lib. elektroniikalle (kuten kasettinauhureille)
Säveltäjä: **Kimmo Kuokkala**

km² (Kalle Hakosalo, Manca Dornik)
2 000,00 €
Teos lyömäsoittimille ja harmonikalle
Säveltäjä: **Tapio Nevanlinna**

Komsi, Anu
3 500,00 €
Teos sopraanolle ja jousikvartetille, teksti Jussi Kylätasku
Säveltäjä: **Heinz-Juhani Hofmann**

Kortelainen, Kaisa
4 000,00 €
Miki Liukkosen O-romaaniin pohjautuva näyttämökantaatti sekstetille ja kahdelle laulaja-lausujalle
Säveltäjä: **Lauri Supponen**

Kumela, Petri
5 000,00 €
Teos kitaralle, nukketeatteriesiintyjille, materiaaleille, objekteille, valoille ja elektroniikalle
Säveltäjä: **Perttu Haapanen**

Lygate, Scott
2 500,00 €
Kontrabassoklarinettisooloteos
Säveltäjä: **Olli Koskelin**

Makkonen, Jussi
4 500,00 €
Lapsille suunnattu *Lintu Sininen* -teoskokonaisuus sellolle, pianolle ja kamariorkesterille
Säveltäjä: **Jonne Valtonen**

Mäntän Musiikkijuhlien Tuki ry
2 000,00 €
Teos soolopianolle
Säveltäjä: **Lauri Kilpiö**

Perkola, Mikko
2 500,00 €
Sooloteos viola da gamballe
Säveltäjä: **Jyrki Linjama**

Pölönen, Juulia
2 000,00 €
Teos konserttikanteleelle ja nauhaelektroniikalle
Säveltäjä: **Juhani T. Vesikkala**

Puusaari, Maria
2 000,00 €
Teos sooloviululle, videolle ja ääniraidalle
Säveltäjä: **Jouni Hirvelä**

Sallinen, Lauri
3 000,00 €
Sooloteos klarinetille ja elektroniikalle
Säveltäjä: **Juha T. Koskinen**

Salovaara, Antti
3 500,00 €
Laajamuotoisen soolofagotti-eloelektroniikkateoksen tilaaminen ja esittäminen
Säveltäjä: **Matti Heininen**

Trio TRE
3 500,00 €
Kamarimusiikkiteos pianolle, viululle ja bassoklarinetille
Säveltäjä: **Sanna Ahvenjärvi**

Uusinta Ensemble
5 000,00 €
Uusi teos kamariyhtyeelle ja trumpetille
Säveltäjä: **Sebastian Hilli**

Virtanen, Sini
4 500,00 €
Konsertto viululle ja lyömäsoitinyhtyeelle
Säveltäjä: **Jarkko Hartikainen**

KOMPOSTI

ANTTI KANGASSALO

POHJOISMAIDEN VANHIN YHTÄJAKSOISESTI TOIMINUT MUSIIKKITAPAHTUMA PALAA HELSINKIIN TEEMALLA ”DIVERSITY IS UNITY” JA AVAA TÄLLÄ KERTAA MYÖS YSTÄVÄLLISEN ILMASILLAN SKOTLANTIIN. MIKÄÄN MUU TAPAHTUMA MAAILMASSA EI KOKOA ELÄVIEN POHJOISMAISTEN TAIDEMUSIIKKISÄVELTÄJIEN TYYLILLISTÄ AJANKUVAA POHJOISMAISTEN MUSIIKKIPÄIVIEN LAAJUUDELLA.

MONINAISIA TRENDEJÄ YHTEEN POHJOISMAISILLA MUSIIKKIPÄIVILLÄ

Kullakin Pohjoismaalla on vuorollaan viiden vuoden välein mahdollisuus vyöryttää uteliaalle musiikkiyleisölleen kunnon selonteko viiden eri maan nykymusiikkigenren moninaisuudesta. Marraskuussa on suomalaisen ja Suomeen saapuvan yleisön vuoro vastaanottaa reilun kokoinen annos, eli röyhkeän kirjava myöhäissyksyn POMP-lisämauste. Nelipäiväinen muoto on tiivis, mutta siitäkin huolimatta ehditään kuulla törmäykset niin kuvataiteeseen, tavanomaista vapaamman oloiseen jazziin kuin progeenkin. Säveltäjiä on mukana yli 40.

Musiikkipäiviä on järjestetty jo vuodesta 1888, alkuun harvemmin, mutta 2000-luvulta lähtien joka vuosi vuoron perään eri Pohjoismaassa. Varmaotteinen Ruotsi teki viime vuonna poikkeuksellisen tempun ja ulkoilutti tätä karavaania Lontoossa, ja nyt Suomikin yllättää maantieteellisesti ja osoittaa solidaarisuutensa ”Brexit-häviäjä” Skotlannille.

”Tekee pahaa nähdä brittien eristäytyvän Manner-Euroopasta, ja kaikkien muiden ohessa Britannian taide- ja kulttuurielämä tulee kärsimään Brexitistä. Tästä syystä haluamme ojentaa kätemme skoteille, jotka eivät Brexitiä ole halunneet. **Helen Grime** on juuri nyt kiinnostava skotlantilainen säveltäjä, joten on ilo saada kuulla myös hänen musiikkiaan Pohjoismaisilla musiikkipäivillä”, kertoo tapahtuman tämänkertainen taiteellinen johtaja, säveltäjä **Osmo Tapio Räihälä**.

NELIPÄIVÄINEN MUOTO ON TIIVIS, MUTTA SIITÄKIN HUOLIMATTA EHDITÄÄN KUULLA TÖRMÄYKSET NIIN KUVATAITEESEEN, TAVANOMAISTA VAPAAMMAN OLOISEEN JAZZIIN KUIN PROGEENKIN

Kamariorkesteri **Avanti!**n festivaalikonsertissa soi Grimen klarinettikonsertto, jonka solistina on uuteen musiikkiin erikoistunut **Lauri Sallinen**. Toinen Pohjoismaisten musiikkipäivien orkesterikonserteista taasen avaa tapahtuman keskiviikkona 7. marraskuuta: vuonna 2016 kuollut **Einojuhani Rautavaara** saa muistohetkensä osana moni-ilmeistä ohjelmaa, kun **Klaus Mäkelän** johtama **Helsingin kaupunginorkesteri** esittää Rautavaaran sellokonserton nro 2, ”Towards the Horizon”. Sellisti **Marko Ylönen** tulkitsee säveltäjän viimeisen teoksen konserttolajissa.

Helsinkiläisiä noin kahden vuoden ajan hellinyt elävän musiikin huipputila G Livelab laitetaan kolmeksi illaksi raikaamaan. Myöhäisillan tuokioista ensimmäinen pullistelee jazzin suuntaan, villinä ohjaajanaan suomalais-norjalainen **Liberty Ship** -kokoonpano.

Toinenkin tila on puheenaiheena kuuma: elokuussa ovensa avaava taidemuseo Amos Rex (entinen Amos Andersonin taidemuseo), jossa kuvataide saa pohjoismaisen säveltämisen nykytilannetta vastaavan, erittäin ansaitun kunnianpalautuksensa. Samaa festivaali juonii myös taiteellisesti kunnianhimoiselle rockille: Pohjoismaiset musiikkipäivät päätetään lauantai-illan progeen ja rikassointiseen sillanrakenteluun, kun ruotsalainen **Anekdoten** saapuu Suomeen ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2006.

nordicmusicdays.org

TB18

Tämän vuotisen Tampere Biennalen teema oli ”Vapaat radikaalit”. Kuuntelimme festivaalia tämän teeman läpi ja kävimme keskustelua sekä vapaudesta että siitä, mikä ylipäätään on tai voi olla radikaalia. Taiteellinen johtaja **Sami Klemola** kirjoittaa festivaalin käsiohjelman esipuheessaan, että teema ”viittaa taiteen välttämättömyyteen henkisenä voimavarana” sekä taiteen tekemisen autonomisuuteen, vapauteen ja itsemääräämisoikeuteen. Mikä on vapaata ja mikä radikaalia?

VAPAUTTA ANNETUISSA RAAMEISSA

Yleisesti ottaen musiikki voi olla vapaata monessa suhteessa: musiikki voi olla tyylillisesti vapaata, se voi viitata eri puolille maailmaa ja eri historian ajanjaksoihin, se voi olla abstraktia tai käsitellä tekstien kautta vapaasti elämän eri osa-alueita. Taiteen vapaus viittaa olennaisesti myös musiikin alan institutionaaliseen riippumattomuuteen: vapaan kentän ohjelmisto eroaa huomattavasti suurempien laitosten, kuten orkesterien ja Kansallisoopperan valinnoista.

Karu totuus kuitenkin on, ettei monikaan säveltäjä saa ääntään kuuluviin juuri mainittujen instituutioiden välityksellä – ja silloin kun saa, taiteellinen tavoite on lähtökohtaisesti kavennettu tilaajan asettamiin raameihin. Vapaus onkin nykymusiikin kontekstissa paradoksaalinen käsite, sillä musiikinlajin asema koko musiikin kentällä on hyvin marginalisoitu. Vapaa ja radikaali ajattelu vaatisivat vapaita ja uudistuvia rakenteita.

Milloin sitten säveltäjä on vapaa? Mielestämme festivaalilla esitetyistä teoksista vapautta symboloi **Hikari Kiyaman** teos

MAARIT KYTÖHARJU

Heavy Metal (2014), jossa **defunensemblen** muusikot villiintyivät soittamaan ja päästelemään ääniä ajatusta nopeammin. Kiyaman kappaleessa vaikutti siltä kuin säveltäjän mieli olisi vapaa.

Radikaalit virtuoosit

Mikä sitten on radikaalia? Radikaali on erittäin voimakas adjektiivi sellaiselle henkilölle tai toiminnalle, joka tähtää perustavanlaatuiseen muutokseen asioiden vallitsevassa tilassa. Radikaali teko poikkeaa traditiosta ja on innovatiivinen sekä uudistusmielinen. Radikaalius sisältää jo lähtökohtaisesti jotain, joka vastustaa olemassa olevia rakenteita. Missä määrin tätä tapahtui Tampereella? Oliko festivaali radikaalisti erilainen kuin muut nykymusiikkifestivaalit yleensä? Vai pitäisikö radikaaliutta tarkastella suhteessa muuhun yhteiskuntaan ja taiteen voimaan?

Nykymusiikin yhteydessä radikaaliuteen liitettäviä asioita ovat esimerkiksi soittimien laajennetut tekniikat, musiikin hälyisyys ja perinteisten muotojen sekä kauneusihanteiden rikkominen. Näitä teesejä harvemmin uskalletaan koetella uuden musiikin festivaaleilla, eikä näin tapahtunut myöskään Tampereella. Kuulimme Biennalen päivä- ja iltakonserteissa kiinnostavia ja inspiroiviakin teoksia ja esityksiä, muttemme mitään aivan erityisen radikaalia.

Tampere filharmonian tilausteoksessa *Industrialis* (2018) **Kimmo Kuokkalalta** oli tinkimätöntä, häkellyttävän kirkkaasti visioitua ja toteutettua raunioestetiikkaa, joka silti tuskin oli radikaalia. **Umo Jazz Orchestran** Pakkahuoneen-konsertissa kuulimme kolme hyperintensiivistä ytyjytinäteosta **Veli Kujalalta**, **Sami Klemolalta** ja **Antti Auviselta**. Erityisesti Kujalan ja Auvisen teoksissa solistit – ensin mainitussa Kujala itse harmonikallaan ja jälkimmäisessä **Kari Ikonen** Moog-syntetisaattorilla – taituroivat niin hiuksia nostattavan vauhdikkaasti ja mukaansatempaavasti, että se toki lähenteli jo radikaalia – radikaalia virtuoosisuutta.

Ehkäpä radikaaleinta olikin kuulla lauantain myöhäisillan keikalla TTT-klubilla **Elifantree**-trioa, jonka musiikki häilyy jossain taidepopin, jazzin, free-improvisaation, elektronisten kuorrutusten ja äänitaiteen rajamailla. Mutta cocktailin radikaalius syntyy Elifantreellakin ennen kaikkea trion jäsenten huikeasta muusikkoudesta ja taidosta heittäytyä kohti live-tilanteen tuntemattomampia alueita. Samalla tavoin ”radikaalisti” epämukavuusalueita syleilee toinen festivaalin myöhäisiltojen esiintyjä, aivan omanlaisensa räp-tyylin löytänyt **Draama-Helmi**, joka on eräänlainen veitsenterällä taituroiva hipster-queen.

Nykymusiikin suhteen radikaaleimmassa ilmaisussa oltiinkin kaiketi Kölnin musiikkikorkeassa vuonna 2009 perustetun **Ensemble Garagen** konsertissa Pakkahuoneella. Monitaiteisten tai transmediaalisten projektien pioneerina toimiva yhtye hakee rajapintoja eri taiteenlajien välille, sekä näyttämöllisyydessä että pyrkiessään tutkimaan kuvan ja äänen yhdistämistä ja ylipäätään eri välineiden ja metodien – sekä myös todellisuuden ja virtuaalitodellisuuden – käyttöä sävellyksellisinä välineinä ja osana ilmaisua.

Ensemble Garagen konsertti olikin suora yritys tuoda eri taidelajeja yhteen – yhtyeen missiona on sen perustamisesta vuodesta 2009 lähtien ollut nimenomaan toimia alustana uusille ideoille, konsepteille ja esitystavoille. Kölnin musiikkikorkeassa syntyneen yhtyeen perustajiin kuuluvan **Brigitta Muntendorfin** teos *Public Privacy #3.1 Trombone Cover* (2016) avasi konsertin ja oli ehkä kaikista konsertin kappaleista ainoa, jossa elävän esittäjän tuottama ääni ja lavalla olo, videot, niiden äänimaisema ja kappaleen konsepti vaikuttivat olevan todellisessa kontrapunktissa keskenään. Brigitta Muntendorfin haastattelun voit lukea tämän sivuilta 18–19.

Ulos konserttisalista

Performanssi- ja esitystaiteen radikaaliuteen on alusta asti kuulunut tapahtumapaikan kyseenalaistaminen. Esiintyjien ja yleisön välistä rajapintaa on pyritty häivyttämään eri tavoin ja miltei mikä tahansa paikka on voinut toimia esityksen näyttämönä.

Tämänvuotista festivaalia voisi luonnehtia eräänlaiseksi kaupunkifestivaaliksi, jossa nykymusiikkia oli osittain avattu konserteista kaupunkitilaan. Erikoisin esitys oli **Dayjob-kollektiivin** *Persephone Variations (in a shopping mall)*, joka oli lajina enemmän performanssia kuin äänitaidetta – tai konserttia – pystyen silti kommunikoimaan myös sointien ja äänien kautta. Vaeltaessaan läpi ostoskeskuksen se rikkoi esittäjien ja yleisön välistä rajaa tehokkaammin kuin Ensemble Garage, joka oli sidottu Pakkahuoneen lavalle ja sen konserttimaiseen tilaan.

Persephone Variations onnistui herättämään kysymykseen esteettisyyden suhteellisuudesta. Esimerkiksi lintumainen koreografia liukuportaissa tai sadat rikotut munankuoret tyhjän liikehuoneiston lattialla näyttivät kiehtovilta ja jopa kauniilta, mutta kuitenkin sijoitettuina kauppakeskusympäristöön niiden luoma kokemus katsojassa oli lähinnä hämmentävä ja herätti kysymyksiä. Missä on taide? Esteettinen kokemus syntyykin yllättävästi tästä pohdinnasta valmiin ja annetun rakenteen sijaan. Nykymusiikkiyleisö usein vierastaa kaikenlaista osallistavaa toimintaa, mikä näkyy varauksellisena läsnäolona ja pakenemisena takariviin. Dayjob-kollektiivin esitys ei kuitenkaan sisältänyt mitään tässä mielessä hyökkäävää tai loukaavaa, jokainen katsoja sai säilyttää yksityisyytensä ja päätäntävaltansa omaan tilaansa.

Monitaiteisuus on selvästi tällä hetkellä vallalla oleva ilmiö, joka ymmärrettävästi vaatii aikaa toteutuakseen. Eri taiteen aloilla on hyvin erilaiset perinteet materiaalin valinnan ja käsityötaidon arvostuksen suhteen. Kun musiikin ”neutraalit” äänet kohtaavat tulkinnallisia elementtejä, kuten kuvaa, sanoja tai kehoja, avautuu teoksille aivan uusi horisontti, mikä voi olla myös radikaalia. Epäsopiva tapahtumapaikka voi harmillisesti myös syödä monitaiteisen

esityksen tenhoa, mikä tuli ilmi festivaalin useissa Pakkahuoneelle sijoitetuissa konserteissa, erityisesti Ensemble Garagen kohdalla. Monitaiteiset teokset vaativat kuulijalta/katsojalta jonkinlaista eri aistien ja havainnointitapojen yhtäaikaista läsnäoloa, mikä konserttijärjestäjän kannalta tarkoittaa sitä, että yleisöllä tulisi olla mahdollisuus kuulla, nähdä tai aistia eri asioita selkeästi ja tarkoituksenmukaisesti. Pakkahuoneen etäinen lava, kaukana yleisöstä, valitettavasti kadottaa joitain ilmaisun ulottuvuuksia.

Pyrkimys kohti taidelajien välistä keskustelua

Performanssitaiteen lisäksi Klemola oli tietoisesti avannut festivaalia äänitaiteen suuntaan. Festivaalin aikana kolmessa tamperelaisessa galleriassa (Galleria Saskia, Galleria Rajatila ja Galleria Himmelblau) oli esillä äänitaiteen näyttely. Lisäksi yleisö sai tutkia ääni-installaatioita Tampere-talon Talvipuutarhassa ja Pakkahuoneella.

Nykymusiikki ja äänitaide voisivat aivan hyvin kuulua samaan musiikinlajiin ja tekijät voisivat osittain lomittua. Näin tapahtuukin kansainvälisesti monessa paikassa. Mutta Suomessa, ehkä erilaisista taustoista johtuen, välimatka näiden kahden genren välillä on ihmeellisen pitkä. On säveltäjiä, jotka toimivat molemmissa genreissä, kuten festivaalin tilausteoksen *Lintukoto* (2018) säveltänyt **Max Savikangas**, mutta usein nykymusiikin säveltäjät valmistavat pääasiassa ajassa eteneviä teoksia, joita esitetään konserteissa. Vaikka teokset voivat sisältää live-elektroniikkaa ja nauhaosuuksia, ne eivät yleensä ”vapaudu” tila-aika-akselilla katsottuna, vaan ilmaisu pitäytyy totutuissa muodoissa ja konserttikäytänteissä. Äänitaiteen juuret ovat enemmänkin elektronimusiikin ja käsitteellisen kuvataiteen puolelta.

NYKYMUSIIKKI JA ÄÄNITAIDE VOISIVAT AIVAN HYVIN KUULUA SAMAAN MUSIIKINLAJIIN JA TEKIJÄT VOISIVAT OSITTAIN LOMITTUA.

Gallerioissa esillä olleet teokset edustivat ilahduttavasti eri vuosikymmeniä. Esimerkiksi **Eino Ruutsalon** ja **Unto Hämäläisen** kineettiset työt 1960–70-luvuilta toivat kiinnostavaa näkökulmaa tekniikan kehittymiseen ja taiteellisten ideoiden muuttumiseen ajassa. Jotkut esillä olleista ääni-installaatioista perustuivat hyvin pieniin äänellisiin tai teknisiin oivalluksiin, kuten esimerkiksi **Tytti Arolan** ja **Hanna Laeslehdon** *Ilmapallokone* (2017) tai **Jon-Patrik Kuhlefeltin** *Hommage in/to 8-bits* (2018). Pienet oivallukset ovat toki kiinnostavia ja aistittavia, mutta tällöin äänitaiteen tärkeä voimavara, käsitetaiteen avaama mahdollisuus ottaa kantaa niin sosiaalisesti kuin poliittisesti, jää helposti käyttämättä. Teokset ikään kuin kapenevat ääni-ilmiön ympärille. Ääni-installaatioista voimakkaimmin jäi mieleen **Otso Lähdeojan** teos *Motet* (2018), jossa infrabassotaajudet soittivat ja samalla tanssittivat kaiuttimia. Installaatio oli kooltaan sen verran iso 32 kaiuttimen kokonaisuus, ettei se mahtunut kerralla katsojan näkökenttään, minkä vuoksi teosta oli havainnoitava ja tutkittava tarkemmin. Kaiuttimien koreografia oli toteutettu yhdessä tanssikoreografi **Satu Tuomiston** kanssa.

Miten äänitaide ja nykymusiikki kohtasivat toisensa Tampere Biennalessa? Festivaalin esiintyjänä ja vieraana havaitsimme hyvin käytännöllisenä ongelmana sen, että gallerioihin oli vaikea ennättää konserttien ja seminaarin lomassa. Ne aukesivat myöhään – niihin ei päässyt heti aamusta – ja ne sijaitsivat toisella puolella Tampereen keskusta-aluetta. Vieraillessamme näyttelyissä saimme kuunnella teoksia kaikessa rauhassa, mikä itse asiassa saikin meidät pohtimaan tarkemmin kysymystä näiden kahden genren kohtaamisesta.

Mitä tarvitaan eri musiikinlajien ja tekijöiden kohtaamiseen? Festivaalin ohjelmassa nämä osa-alueet oli osittain jätetty omiksi kokonaisuuksikseen. Aktiivinen yksittäinen kuulija saattoi vierailla gallerioissa kuunnellakseen äänitaidetta, mutta festivaalin suuri yleisö tuskin löysi tietään konserttisalien ulkopuolelle. Osittain äänitaidetta tuotiin myös konserttitilaan, esityksen lomaan, esimerkiksi myöhäisillan klubikonserteissa. Jäimme kuitenkin odottamaan myös tekijöiden eli tässä tapauksessa perinteisten nykymusiikin säveltäjien ja äänitaiteilijoiden kohtaamisia, yllätyksellisiä yhteistöitä odottamattomilta työryhmiltä.

Festivaalin tulevaisuus

Tampere Biennalen historia liittyy läheisesti myös Suomen Säveltäjien toimintaan. Yhdistys osallistuu festivaalin rahoitukseen ja järjestää seminaarin festivaalin yhteydessä. Biennale myös saa yleisönsä Suomen säveltäjien jäsenistöstä ja muista sellaisista nykymusiikintuntijoista, joiden pääasiallinen kiinnostus on musiikillista. Yhdistyksenä meitä toki kiinnostaa, miten festivaali toi ja tuo jatkossakin esille suomalaista musiikkia ja suomalaisia säveltäjiä. Kysymys herättää erilaisia mielipiteitä jäsenistön joukossa.

Seuraava taiteellinen johtaja **Jennah Vainio** totesi juuri radiohaastattelussa (Yleisradio 2.5.2018), ettei missään nimessä aio laajentaa festivaalin ohjelmistoa, vaan pikemminkin palata juurille kotimaisten ja Suomessa asuvien tekijöiden pariin. Hän haluaa myös nostaa erilaisten vähemmistöjen ääntä ohjelmistovalinnoissa. Kysymykset vapaudesta ja radikaaliudesta pysyvät silloinkin ajankohtaisina; ehkäpä oli lopulta oikein hyvä, että tämän vuoden Biennale keskittyi muistuttamaan meitä vapauden ja radikaaliuden etsimisen tärkeydestä, löysi se niihin vastauksia tai ei. **Winston Churchillin** sanoin ”jos et nuorena ole radikaali, sinulla ei ole sydäntä ja jos et vanhana ole konservatiivi, sinulla ei ole järkeä.”

areena.yle.fi/1-4388837

VILLE KOMPPA
RIIKKA TALVITIE

ALUEELLINEN TAIDEPOLITIIKKA KESKIÖSSÄ SUOMEN SÄVELTÄJIEN SEMINAARISSA

TB18

Tampere Biennalen yhteydessä 13.4. järjestetyssä Suomen Säveltäjien seminaarissa tarkasteltiin alueellista taidepolitiikkaa Suomessa. Erityisasiantuntijat **Veli-Markus Tapio** Suomen kulttuurirahastosta (SKR) sekä **Hanna Susitaival** Taiteen edistämiskeskuksesta (Taike) esittelivät, millä eri tavoilla säätiö (SKR) ja valtio (Taike) tukevat taiteen tekemistä Suomessa alueellisesti. Tutkija ja julkisoikeuden apulaisprofessori **Pauli Rautiainen** Tampereen yliopistosta kertoi puolestaan vuolain sanoin oman näkemyksensä alueellisen taidepolitiikan sudenkuopista. Hiukan ongelmia aiheutti se, ettei seminaariesittelyissä ollut käytössä esityksiä havainnollistavaa kuvamateriaalia (tai powerpointia), vaan kuulija joutui luovimaan pelkän kuulon varassa hiukan vaikeaselkoisen asian lävitse.

Mitä on alueellinen taidepolitiikka?

Veli-Markus Tapio totesi alustuksessaan, etteivät markkinatalous ja taiteen tekeminen useinkaan kohtaa. Niinpä taiteen tukea alueellisesti kohdentamalla mahdollistetaan myös taiteen monipuolisuus ja alueellinen leviäminen. Hanna Susitaival listasi Taiken alueellisen taidepolitiikan piiriin kuuluvat valtion ylläpitämät ja rahoittamat aluetaidemuseot, -teatterit sekä -orkesterit. Huolimatta poliittisesti päätetystä rahoituksesta nämä instituutiot ovat vapaita tuottamaan oman taidepoliittisen linjauksensa mukaista sisältöä. Pauli Rautiaiselle taiteen infrastruktuuriin sijoittaminen on kuitenkin jo sinänsä taidepoliittinen linjanveto. Hän pyrki myös erottelemaan selvästi toisistaan yksilön ja instituution intentiot sekä taidepoliittisen vaikuttavuuden.

Susitaipaleen mukaan Taikessa ei ole selvää jakoa siihen, mitä keskustoimikunta ja aluetoimikunnat tukevat. Sen sijaan Taiken harjoittama alueellinen taidepolitiikka näkyy mm. taiteellisen ja kulttuurisen hyvinvoinnin sekä hallitusohjelmien mukaisten kärkihankkeitten läpivientinä 40 läänintaiteilijan voimin. SKR taas kohdentaa rahankäyttöä lahjoittajien tahtoa kunnioittaen. Maakuntarahastoissa myös lahjoittajien oma maakunta voi vaikuttaa kyseisen maakunnan rahaston suuruuteen.

Hyviä vai huonoja päätöksiä?

Kun Susitaival puhui jokaisen yksittäisen apurahapäätöksen olevan taidepolitiikkaa ja Tapio oli huolissaan vertaisarvioinnin luomista rahanjaon sisäpiireistä, Rautiainen oli enemmän kiinnostunut volyymeistä, siitä missä suuret rahamäärät liikkuvat. Alueellisen taiteen tukemisen tärkeimmät pitkän tähtäimen investoinnit ovat Rautiaisen mukaan rakennukset. Hän ei puhunut kovinkaan paljon sisällöistä, vaan tuntui pitävän taiteen tilastollista olemassaoloa jo sinänsä kulttuuria rikastuttavana ja ylläpitävänä ilmiönä.

Taiteen sisältö ja vaikuttavuus ovat kvalitatiivisia ominaisuuksia ja siten huonommin mitattavissa kuin rakennukset ja lipputulot, joita on helpompi laskea ja tilastoida. Ongelmana tällaisessa ajattelussa on se, ettemme tiedä syntyykö mielenkiintoisin taide siellä, missä suurin raha liikkuu. Pitävätkö konserttisalin seinät yllä sfääreissä liikkuvaa säveltäjän ajatuksen lentoa, jos vertaisarvioinnin sisäpiiriläisten rahanjaossa on jälleen tullut kielteinen apurahapäätös? On tietysti ensiarvoisen tärkeää, että valtio sijoittaa taiteen infrastruktuuriin. Taidekentän yksilötason rahanjakoa ei kuitenkaan tulisi sivuuttaa merkityksettömänä puuhasteluna.

Seminaari päättyi paneelikeskusteluun, jossa nousi esille suuri joukko laajempaa tarkastelua ansaitsevia aiheita, kuten kulttuurivienti ja -tuonti, läpinäkyvyyden lisääminen kulttuuripolitiikassa sekä taiteen valtionosuus (VOS). Aika kului nopeasti mielenkiintoista keskustelua seuratessa. Toisaalta yleisön kommenteille ja kysymyksille jäi turhan niukalti aikaa. Seminaarin jälkipyykkiä säveltäjäkollegoiden kesken lounaalla puidessa kävi ilmi, että taidepolitiikka tuntui aiheena herättävän hämmennystä. Säveltäjä kun on usein tottunut toimimaan politiikasta ja yhteisöistä riippumattomana yksilönä taiteen kentässä.

MAIJA HYNNINEN

MAARIT KYTÖHARJU

TB18

TAMPERE BIENNALE – UUTTA JA MONIMUOTOISTA VUODESTA 1986

11.–15. huhtikuuta järjestetyssä Tampere Biennalessa oli tänä vuonna tarjolla kuultavaksi ennätysmäärä uusia teoksia: pelkästään konserttiohjelman puitteissa kuultiin 17 kantaesitystä ja lisäksi neljä muuta tänä vuonna valmistunutta teosta. Näyttelyohjelmassa oli esillä seitsemän uutta teosta, eikä näihin lukuihin ole laskettu festivaalin useita improvisaatiotapahtumia tai iltaklubeja.

Festivaalin taiteellisen johtajan **Sami Klemolan** rakentaman ohjelman teemana oli ”Vapaat radikaalit”, ja tämä näkyi uusien teosten suuren määrän lisäksi monenlaisena vapauden, rajoilla olemisen ja vuorovaikutteisuuden korostumisena. Myös ulkomaisen musiikin osuus oli tällä kertaa merkittävä. Kevään tapahtuma jatkoikin monella lailla Biennalen perinteisesti korostamaa monimuotoisuutta ja säveltäjäkirjoa, mutta hiukan erilaisin painotuksin kuin festivaalin historiassa on totuttu.

Suomalaisen musiikin värikäs kenttä

Vuonna 1986 perustetun Tampere Biennalen johtoajatuksena on alusta saakka ollut tuoda esille ja vakiinnuttaa uutta suomalaista musiikkia. Tampere Biennale suunniteltiin vuorottelemaan kansainvälisemmällä profiililla toimivan Helsinki Biennalen (myöhemmin Musica nova Helsinki) kanssa, ja aivan ensimmäisen festivaalin ohjelmaa kuvattiin lehdissä ”kotimaisuusasteeltaan sataprosenttiseksi”. Myöhemmin tavaksi tuli kutsua festivaalille myös ulkomaisia esiintyjävieraita. Keskeisimpänä osana ohjelmaa on ollut nykymusiikin konserttisarja, mutta festivaalilla on aivan alusta saakka ollut mukana myös muita taiteita, klubi-iltoja ja keskustelutilaisuuksia.

Tampere Biennalen retoriikassa on aivan ensimmäisistä vuosista saakka korostunut vahvasti ajatus suomalaisen musiikin monimuotoisuudesta. Tämä on tarkoittanut ennen kaikkea festivaalilla esitellyn säveltäjäjoukon runsautta, vaikka etenkin lehtikirjoituksissa on vuosien varrella tuotu esiin myös ohjelmiston tyylillistä kirjoa. Sekin on vuosien varrella muuttanut merkitystään. 1990-luvun tyylillinen suvaitsevaisuus laajensi kuvaa uudesta musiikista modernismin ulkopuolelle ja hyväksyi lehdissä haastateltujen nuorten säveltäjien mukaan nykymusiikiksi lähes kaiken muun paitsi pinnallisina pidetyt uustonaalisuuden ja uusromantiikan. 2000-luvulla festivaalin katse kääntyi aktiivisemmin nykymusiikin ulkopuolisiin vaikutteisiin ja genreihin ja kuulijoiden erilaisiin musiikkimakuihin.

Biennale-säveltäjien kärkijoukko

Vuoteen 2016 mennessä Tampere Biennalen konserteissa on esitetty 622 suomalaista teosta 178 säveltäjältä ja kahdeksalta useamman säveltäjän kollektiivilta. Säveltäjien määrä on suuri, mikä sopii toki hyvin yhteen festivaalin tavoitteleman monimuotoisuuden kanssa. Teemasäveltäjiä tai sävellyskonsertteja ohjelmistossa ei ole ollut, joskin eräänlaisena toistuvana nostona voidaan pitää nuorten säveltäjien esiin tuomista etenkin 1990-luvulla. Yhteiskonserttien tai sävellystilausten kautta nuoret säveltäjät ovat näkyneet myös lehtikirjoituksissa vahvasti.

Säveltäjien runsaudesta huolimatta Tampere Biennale ei ole voinut välttyä ajan kuluessa syntyneiltä painotuksilta: muutamat säveltäjänimet ovat nousseet festivaalin ohjelmistossa esiin toistuvasti tähän vuoteen saakka, ja ennen tämän kevään festivaalia noin kolmanneksen kaikista festivaalilla esitetyistä suomalaisista teoksista on säveltänyt yhdentoista säveltäjän joukko, joilta kaikilta ohjelmistossa on ollut kaksitoista teosta tai enemmän (ks. taulukko).

Lähes kaikki näistä säveltäjistä näkyivät ohjelmistossa vahvasti jo heti festivaalin ensimmäisinä vuosina, jolloin festivaaliohjelmiston valitsivat pitkälti esittäjät itse, ja näiden vakiintuneiden Biennale-säveltäjien sävellyksiin on festivaalilla palattu erittäin usein myöhemminkin, myös kevään 2018 Biennalessa. Nuoremmista säveltäjistä ei juuri kukaan ole saanut vastaavaa asemaa ohjelmistossa, vaikka uusiakin vakionimiä festivaalille on muodostunut.

Mutta vaikka kärki on melko kapea, diversiteetti on näkynyt siinä, että vastaavasti noin kolmannes kaikista kotimaisista teoksista ohjelmistossa on ollut säveltäjiltä, joilta on kuultu yhteensä vain yhdestä kolmeen teosta. Näiden harvoin kuultujen säveltäjien osuus ohjelmistosta on ollut suurinta aivan ensimmäisenä festivaalivuonna sekä vuonna 2016. Festivaalille aivan uusien säveltäjien lukumäärä on puolestaan ollut enimmillään vuosina 2010 ja 2012.

Naisten säveltämiä teoksia on ollut suhteessa vähän – kuten nykymusiikkikentällä yleisestikin – vaikka Tampere Biennalen julkisuuskuvassa naiset ovat olleet vahvasti esillä 1980-luvulta alkaen. Tässä suhteessa vuoden 2018 Tampere Biennale muodosti merkittävän avauksen, sillä tämän vuoden ohjelmassa noin 40 % teoksista oli naisten säveltämiä.

TAMPERE BIENNALEN TAITEELLISET JOHTAJAT

1986–2000
Usko Meriläinen

2002–2006
Ilari Laakso ja Juhani Nuorvala

2008–2010
Lotta Wennäkoski

2012–2014
Olli Virtaperko

2016–2018
Sami Klemola

2020–
Jennah Vainio

TÄMÄN VUODEN OHJELMASSA NOIN 40 % TEOKSISTA OLI NAISTEN SÄVELTÄMIÄ

Ensimmäisistä toisiin esityksiin

Tämän vuoden ohjelmiston painottuminen aivan uuteen on poikkeuksellista siitäkin huolimatta, että Tampere Biennale on pyrkinyt myös aiempina vuosina pysyttelemään lähellä tässä ja nyt -hetkeä. Kantaesityksiä – omia tai toisten tilauksia – on ollut tyypillisesti vuosittain vain muutamia, ja uutuuksien lisäksi festivaalilla on tietoisesti järjestetty tilaa myös toisille ja kolmansille esityksille, tavoitteena teosten vakiinnuttaminen osaksi nykymusiikkiohjelmistoa. Yhteensä festivaalilla on kantaesitetty vuoteen 2016 mennessä 113 teosta 77 eri säveltäjältä; teoksista 23 on ollut Tampere Biennalen omia tilauksia.

Tämän vuoden tilausteokset aloittivat festivaalilla myös aivan uuden linjan, sillä **Max Savikankaan** ääni-installaatio *Lintukoto* on festivaalin ensimmäinen näyttelyohjelmistoon eli konserttiohjelman ulkopuolelle kuuluva tilausteos. Festivaalin toisen tilausteoksen sävelsi **Veli Kujala**, ja **Tampere Filharmonian** orkesteriteoksen **Kimmo Kuokkala**.

Tämän vuoden uusista teoksista myös huomattavan suuri osa on ulkomaisia, joten festivaalilta voi nyt odottaa aitoa kansainvälistäkin vuorovaikutusta. Tänä vuonna festivaalilla voikin miettiä, onko **Usko Meriläisen** alkuperäinen ajatus suomalaisen musiikin vakiinnuttamisesta Tampere Biennalen avulla onnistunut jo niin hyvin, että Tampere Biennale voi jatkaa hyvillä mielin uudenlaisiin rooleihin suomalaisen nykymusiikin kentällä.

MERJA HOTTINEN
Kirjoittaja on Music Finlandin tutkimuspäällikkö ja Helsingin yliopiston jatko-opiskelija. Artikkeli perustuu Hottisen tekeillä olevaan väitöskirjaan, joka käsittelee suomalaisten nykymusiikkifestivaalien kulttuurisen merkityksen muotoutumista 1980-luvulta nykypäivään. Tampere Biennale on yksi väitöskirjassa käsiteltävistä festivaaleista.

TAMPERE BIENNALESSA ENITEN ESITETYT SÄVELTÄJÄT 1986–2016

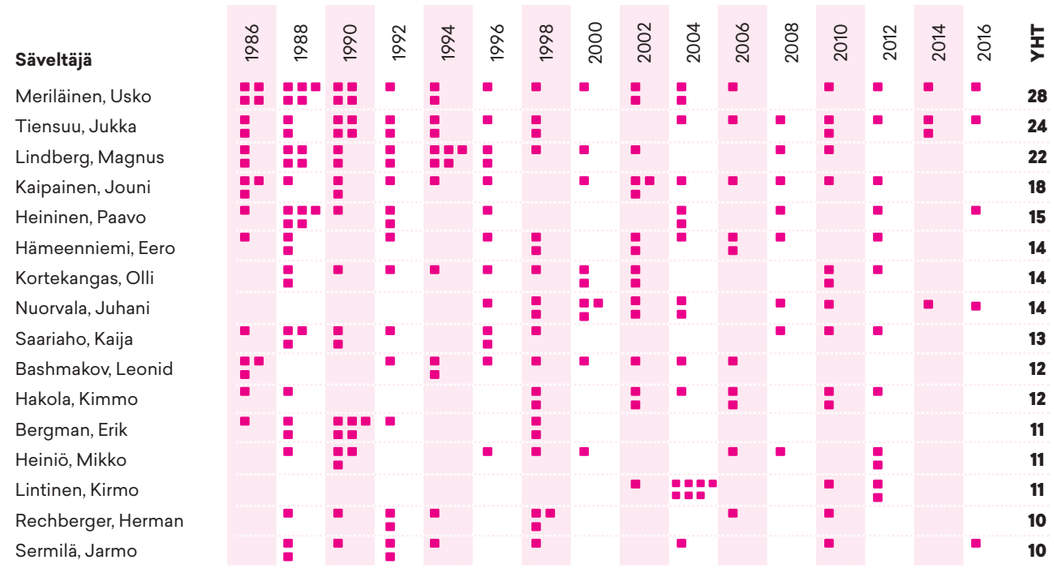

METRO BAR

VIITTAUS-VERKOSTOJEN RAKENTAJA

HAASTATTELU: VILLE KOMPPA

Tampere Biennalessa vierailleen **Ensemble Garagen** perustivat vuonna 2009 Kölnin musiikkikorkeakoulussa opiskelleet säveltäjät **Brigitta Muntendorf** ja **Rodrigo Lopez Klingenfuss**. Kymmenhenkinen yhtye tutkii, mitä taiteellisia pyrkimyksiä ajassamme juuri nyt liikkuu, millä välineillä ja metodeilla luodaan uusia ilmaisun aloja sekä millaista vuoropuhelua ja sen puutetta klassisen musiikkikoulutuksen ja nykyisen todellisuuden – ja virtuaalitodellisuuden – välillä on.

Nähdäkseni kaikkia näitä kysymyksiä, nykymusiikin, äänitaiteen, esitystaiteen, monitaiteisuuden – ja vieläpä todellisen ja virtuaalisen – oli esillä **Ensemble Garagen** konsertissa, sekä siinä esitettyjen saksalaisten että suomalaistenkin säveltäjien (**Tytti Arolan**, **Miika Hyytiäisen** ja **Juhani T. Vesikkalan**) teoksissa. Halusin kuitenkin kysyä yhtyeen perustajalta **Brigitta Muntendorfilta** hänen teoksestaan *Public Privacy #3.1 Trombone Cover* (2016) ja sen taustoista sekä motiiveista. Koin, että juuri siinä eri taiteiden vuoropuhelu oli tämän konsertin teosten joukossa monitasoisinta ja uskottavinta.

Sävellyksen taustalla on monia vaikutteita, mutta jo sen nimi ohjaa pohtimaan yhtäältä YouTuben cover-kulttuuria (käyttäjien omia cover-versioita tunnetuista kappaleista), ja toisaalta sosiaalisen median ”julkista yksityisyyttä”. Kysyin aluksi, kuinka Muntendorf itse kokee videon ja elävän esittäjän suhteen konserttilavalle tarkoitetuissa teoksissaan ylipäätään, ja kuinka hän tutkii tuota suhdetta juuri Tampere Biennalessa kuullussa *Trombone Cover* -teoksessaan.

”Ymmärrän videota sisältävät teokseni aina ensisijaisesti musiikillisen kontekstin kautta. Video on ikään kuin toinen hahmo lavalla, musiikin ja sen esittäjän rinnalla. Video-hahmon kieli muuntuu tilanteen mukaan: se voi olla läsnä omana itsenään, se voi olla musiikin jatke, kontrapunktia, vuoropuhelun kumppani, se voi kertoa meille jotain lavalla olevasta muusikosta, kun näemme hänet eri ympäristöissä. Lopputuloksena kaikki eri elementit (musiikki tai ääni ja kuinka se tuotetaan, konserttitilanne, esittäjä itse, eri mediat ja esittävän taiteen elementit) kohtaavat luoden yhden yhteisen kehon – tai soittimen.

Teoksessani *Trumpet Cover* [jonka kuulimme Biennalessa pasuunaversiona, eli *Trumpet Cover* -teoksen ”Trombone-coverina”] yhdistelin YouTube-käyttäjien tekemiä videotallenteita **Junge Deutsche Philharmonie** -orkesterin nuorten opiskelijamuusikoiden tekemiin videoihin, joissa olin pyytänyt heitä näyttämään kuinka he lämmittelevät, valmistautuvat harjoittelemaan. Emme ikinä näe lavalla sitä, kuinka lämmitellään, ja millaista valmistautumista harjoitusprosessi vaatii. Tämä valmistautuminen on kuitenkin elintärkeää – emme voi tuottaa ääntä, jos emme tiedä kuinka tulisi hengittää, jos emme hallitse kehoamme ja mieltämme. Niinpä [teoksessa nähtävä lopullinen] video on jo yhdistetty musiikkiin – se, mitä siinä näemme ja kuulemme, on musiikkia.

Toisin sanoen rakennan viittausverkostoja. Nämä verkostot toimivat kuin rihmastot. Kun kuulemme pasuunansoittajan hengittävän soittimensa läpi elektronisesti vahvistettuna, ajattelemme ehkä ensin, että kyse on hengitysäänestä. Näemme videolla jonkun toisen henkilön yrittävän laskea tahtia, kolmannen makaavan lattialla hiljaa sisään ja ulos hengittäen. Alamme ehkä pohtia tämän äänen merkitystä: mitä hengittäminen tarkoittaa itsessään, musiikin soittamisen yhteydessä, meidän olemassaolomme kannalta ja niin edelleen.

Viittausverkoston rakenne on rihmastomainen, eli sen eri osaset luovat yhteyksiä toisiinsa. Nämä osaset säilyttävät merkityksensä, ja juuri noiden merkitysten parissa työskentelen. *Trumpet Coverissa* hahmotamme teoksen sekä konserttitilanteena että teosta varten äänitettyjen videoiden julkista ja yksityistä taustaa vasten.

Viittausverkoston puitteissa joudun myös työskentelemään rinnan eri asioiden parissa – kirjoittamaan katkelman musiikkia, työstämään videota, ja yhtenä hetkenä video määrää suunnan, toisena elektroniikka, kolmantena kirjoitettu musiikki – ja tällaisessa prosessissa voin tutkia kaikkien osasten suhdetta toisiinsa ja luoda siten monimutkaisen merkityskompleksin. Tämä eroaa kollaasin luomisesta, sillä kollaasissa osaset menettävät alkuperäisen merkityksensä niiden pilkkoutuessa ja järjestyessä uudelleen osana suurta kokonaisuutta [”das große Ganze”]. **Adorno** kirjoitti kollaasin yhteydessä

MINULLE ON ERITTÄIN TÄRKEÄÄ KERÄTÄ MERKITYKSIÄ, LISÄTÄ NIITÄ NIIN PALJON KUIN MAHDOLLISTA RAKENTAAKSENI MONISYISEN MERKITYSTEN VERKOSTON

juuri tästä, ja minulle on erittäin tärkeää tehdä juuri päinvastoin: kerätä merkityksiä, lisätä niitä niin paljon kuin mahdollista rakentaakseni monisyisen merkitysten verkoston, joka parhaassa tapauksessa antaa kuulijalle vaikutteita, joita seurata tai olla seuraamatta. Ja näissä tapahtumissa musiikki on aina avain viittausverkoston kokemiseen.”

Kysyin Muntendorfilta myös, mitä hän tuumasi sisältyvän tämän vuoden Tampere Biennalen teemaan ”Vapaat radikaalit” – mikä on, tai voisi olla radikaalia nykymaailmassa. Hän vastasi radikaalia olevan nykymaailman heijasteleminen, pyrkimys löytää vastaavuuksia tai kommunikoinnin tapoja musiikissa näiden heijasteiden välittämiseen:

”Meidän tulee löytää uusia kommunikoinnin tapoja musiikissa – alkaen konserttitilanteen pohtimisesta: Voimmeko vielä uskoa siihen? Kuinka? Mikä toimii näyttämönämme nykymaailmassa? Missä se on? Onko se mobiilisovelluksessa, virtuaalitodellisuudessa, kaupungissa, joella, filharmoniassa – miksi valitsemme tämän tai tuon tilan? Kommunikoinnin tapa on valinta taiteellisen ajatuksen välittämisestä. Radikaalius tarkoittaa minulle kysymystä ”miksi soitat musiikkia juuri näin, juuri tässä tilanteessa”. Voisin myös sanoa olevani säveltäjä, jonka ei tarvitse kysyä tuollaista kysymystä. Mutta en voi tehdä niin, sillä liian monet asiat ovat menossa pieleen tässä maailmassa, liian monet asiat kiehtovat minua, tempaisevat minut mukaansa. Ollakseen radikaalia, musiikin luomiselle täytyy olla jokin muukin syy, kuin taide taiteen vuoksi. Radikaalius nykymusiikissa tarkoittaa ennen kaikkea sitä, että tulee tarttua ihmiselon pienuuteen ja köyhyyteen ja tehdä se mahdottomaksi.” ■

”AMMATIN SYVÄ PERUSJUURI ON EDELLEEN KÄSITYÖTAITO”

HAASTATTELU: LOTTA EMANUELSSON

Musiikkikoulutuksessa on usein ilmaistu huolta siitä, etteivät nykyajan lapset ja nuoret osaa sitoutua taidemusiikin vaatimaan pitkäjänteiseen opiskeluun. Näkyykö tämä Sibelius-Akatemian sävellyksen opiskelijoiden valintaprosessissa?

Olemme mielestäni onnistuneet valintakoevaiheessa varsin hyvin tunnistamaan ne ihmiset, joilla on riittävästi sinnikkyyttä ja kykyä sitoutua siihen, mitä sävellyksen opiskelu vaatii. Samansuuntaisia signaaleja olen viime vuosien sisäänotoista kuullut muiltakin Akatemian opettajilta. Uudet opiskelijat paneutuvat koulutukseen ja tekevät töitä hyvin ja antaumuksella. Valintakoevaihe on hyvin olennainen osa korkeakoulun tavoitteita: on pystyttävä tunnistamaan ne ihmiset, joilla on sekä lahjakkuutta että riittävät edellytykset tiiviin koulutuksen läpiviemiselle.

Toisaalta nykyään ei enää ole itsestään selvää – eikä edes kovin tavallista – että tänne hakeutuvalla olisi kattava ohjelmiston tuntemus. Monilla on toki yleistä kiinnostusta musiikkia ja säveltämistä kohtaan, mutta kontaktipinta musiikin historiaan ja ympärillä olevaan musiikkielämään saattaa olla loppujen lopuksi melko ohut. Taidemusiikin alalla toimiva nuori, joka olisi kiinnittynyt pelkästään klassiseen musiikkiin, alkaa olla harvinaisuus, ja tässä suhteessa tuntuu tapahtuvan vähittäinen muutos.

Ennen, kun tiedonsaanti oli vaikeampaa, kiinnostuneimmat opiskelijat penkoivat kirjastoja ja levyhyllyjä intohimoisesti. Nyt kun tieto on helposti saatavissa verkossa, pintatason tietoa voi olla paljon, mutta se on usein satunnaista ja jää pinnalliseksi. Näillä nuorilla on runsaasti muitakin kiinnostuksen kohteita. Sen tosiasian kanssa on meidän täällä opittava joustamaan ja otettava tämä tausta huomioon.

Meillä ei ole ollut esimerkiksi sellaisia hakijoita, jotka eivät hallitsisi perinteistä nuottikirjoitusta, joten emme ole joutuneet miettimään, miten sellaisessa tilanteessa toimitaan. Uudella opiskelijalla voi myös nykyään jo olettaa olevan niin hyvät tietotekniset taidot, ettei niitä tarvitse pääsykokeessa erityisesti osoittaa. Kannustamme opintojen aikana opiskelijoita perehtymään musiikkiteknologiaan. Mutta ei se ole meillä ytimessä, vaan nuottikirjoituksen parissa hankittava käsityötaito on edelleen ammatin syvä perusjuuri.”

Miten sävellyksenopiskelija kokee tulevan ammatti-identiteettinsä, sen mielikuvan, mitä kohti hän menossa?

Tässä suhteessa maailma on aika lailla muuttunut siitä, kun itse opiskelin. Siihen aikaan monella oli romanttinen ajatus säveltäjyydestä, nerosta, joka ei tee mitään muuta kuin säveltää. Vielä 80–90-luvuilla kilpailua oli paljon vähemmän, ja edellisessä sukupolvessa

TAIDEYLIOPISTON SIBELIUS-AKATEMIAN

SÄVELLYKSEN PROFESSORI

VELI-MATTI PUUMALA

EI MENETÄ YÖUNIAAN YLIOPISTOMAAILMAN MUUTOKSISSA.

YKSI KORKEAKOULUN TÄRKEIMMISTÄ TEHTÄVISTÄ ON VALITA ALALLE PARHAITEN SOVELTUVAT OPISKELIJAT. VAIKKA PERINTEISEN KLASSISEN MUSIIKIN TUNTEMUS ON AIEMPAA OHUEMPAA, SEN TILALLE ON TULLUT RUNSAASTI MUITA KIINNOSTUKSEN KOHTEITA.

SAARA VUORJOKI / MUSICFINLAND

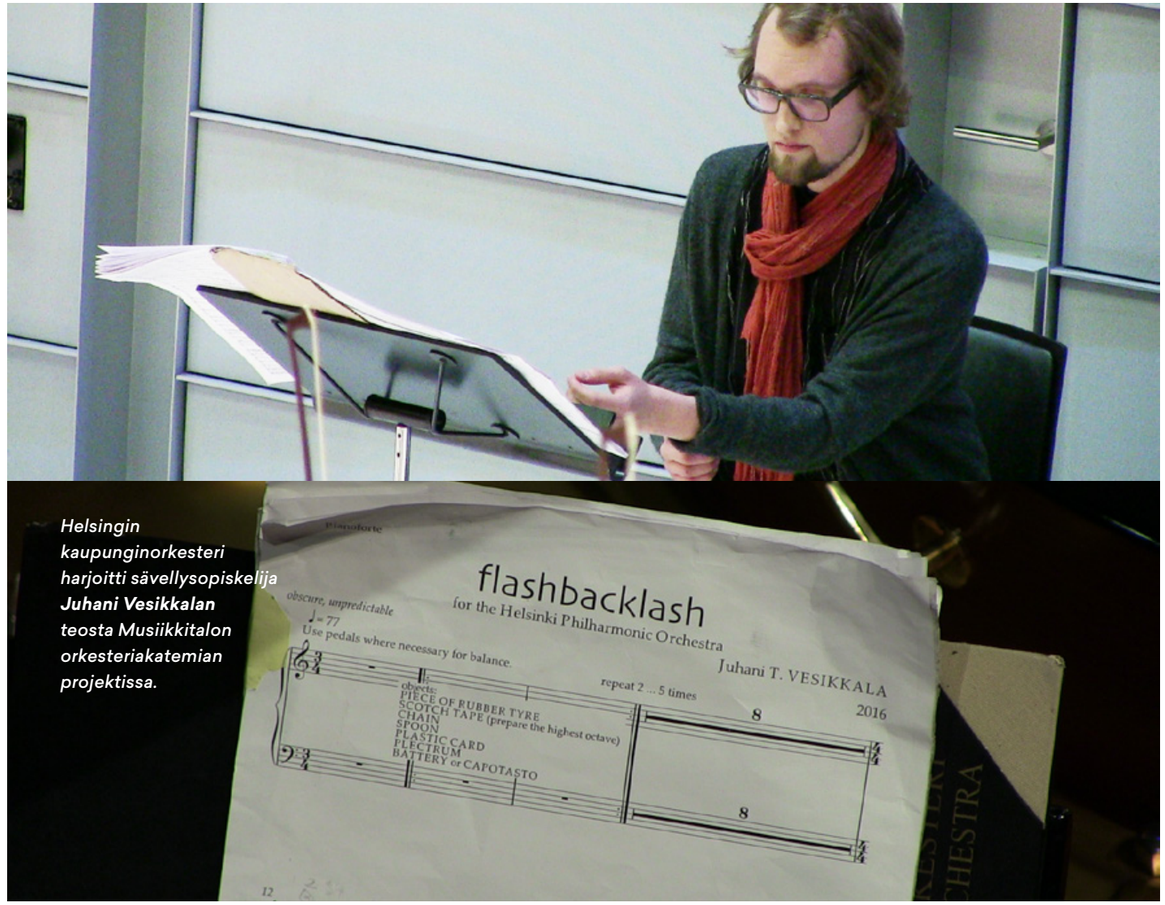

KAROLIINA PIRKKANEN

*Helsingin kaupunginorkesteri harjoitti sävellysopiskelija **Juhani Vesikkalan** teosta Musiikkitalon orkesteriakatemian projektissa.*

oli esimerkkejä siitä, että kunhan tekee työnsä hyvin, sitä voi tehdä ammattimaisesti. Teosto-korvaukset, apurahat ja tilauspalkkiot olivat se perinteinen kolmijalka, jolla freelancer-säveltäjä hankki elantonsa. Edelleenkin on toki niitä, jotka onnistuvat tekemään uraa pääasiassa säveltäjänä. Mutta useimmille se ei ole enää realismia. Nykyaikainen nuori säveltäjä on tekemisissä musiikin kanssa laajasti: perinteisen säveltämisen rinnalla on musiikin tuottamista, opettamista ja erilaisia yhteistyöprojekteja. Työnkuva muodostuu monesta pienestä palasesta.

Opintojen loppuvaiheessa opiskelijat jo valtaosin hahmottavat kentän, jolle ovat suuntaamassa. Jos liian aikaisin puhuu opiskelijoille työnkuvasta ja mahdollisuuksista, se voi olla rajoittavaa ja lannistavaakin. Nuorella ihmisellä pitää olla sekä utopia että realiteettien taju. En tarkoita, ettei lainkaan pitäisi ajatella, minkälaiseen maailmaan opiskelijat valmistuvat, mutta sitä ei voi painottaa ihan alkuvaiheessa. Sibelius-Akatemia ei ole ammattikoulu, vaan yliopisto. Täällä annetaan koulutusta, jonka voi käyttää niin kuin itse parhaiten näkee. Emme lyö valmistuvalle lappua käteen: tällä voit toimia säveltäjänä. Jokainen luo työuransa itse, ja jokaisen pitää löytää oma tapansa tehdä musiikkia.”

NUORELLA IHMISELLÄ PITÄÄ OLLA SEKÄ UTOPIA ETTÄ REALITEETTIEN TAJU.

Säveltäjyyttä on perinteisesti Suomessa arvostettu. Millä tavalla säveltäjän ammatin yhteiskunnallinen arvostus on muuttunut?

”Yleisesti ottaen säveltäjyys ei ole samassa asemassa kuin se oli vaikkapa **Joonas Kokkosen** aikana. Koko taidemusiikin ja taiteen määrittely on muuttunut radikaalisti 70-luvulta, jolloin vallitsi hyvin hierarkkinen jako korkeakulttuurin ja ei-korkeakulttuurin välillä. Nyttemmin on kyseenalaistettu se, mikä on korkeaa ja matalaa. On kaadettu kaikenlaisia raja-aitoja, ja sen myötä taiteen määrittely on muuttunut.

Myöskään yksittäisen säveltäjän hahmolla ei ole samanlaista statusta kuin aikaisemmin. Aika harva meistä säveltäjistä näkyy millään lailla julkisuudessa, kenties **Esa-Pekka Salosta** tai **Kaija Saariahoa** lukuun ottamatta. Nimike ”säveltäjä” kuitenkin nauttii edelleen jonkinlaista arvostusta, ainakin mitä lähempänä ollaan sitä aluetta, millä säveltäjä ylipäänsä vaikuttaa yhteiskunnassa. Nuoret säveltäjät itse tietenkin arvostavat ammattiaan, mutta he suhtautuvat siihen mutkattomammin kuin aiemmat sukupolvet.”

MEILTÄ VALMISTUU NUORIA IHMISIÄ, JOTKA OVAT ERITTÄIN HYVIN KARTALLA AIKAMME MUSIIKIN VIRTAUKSISTA

Näkyvätkö paljon puhutut yliopistomaailman leikkaukset sävellyksen opetuksen arjessa?

”Opiskelijamäärässä se ei näy, koska sisäänotto on meillä joka tapauksessa pientä: puhutaan noin neljästä uudesta sävellysopiskelijasta vuotta kohti (sekin on jo paljon, jos ajatellaan, että opintojen toisesta päästä tulee joka vuosi neljä uutta säveltäjää musiikkielämään). Leikkausten vaikutukset näkyvät suoremmin opiskeluaikojen lyhentymisenä. Minimiopiskeluajan jälkeen ei saa enää opetusta. Aikaisemmin tässä oli järjestelyn varaa: jos joku tarvitsi enemmän aikaa kuin toiset, sitä oli hyvin perustelemalla mahdollista saada. Yksilöllisyys on meidän alallamme tuiki tarpeellista, mutta nykyään omassa aikataulussa on mahdotonta opiskella.

Tulevaisuudesta ei toki voi tietää. Jatkuvat budjettineuvottelut lisäävät painetta, eikä vielä ole selvyyttä, miten varainkeruu onnistuu. Vielä en kuitenkaan menetä yöuniani leikkausten vuoksi.”

Millaisia tyylillisiä linjoja näet nuorimman säveltäjäsukupolven musiikissa?

”Jos katsoo esimerkiksi sävellystutkintojen kirjoa, tulee selväksi, ettei niissä ole minkäänlaista vallitsevaa dogmia tai paradigmaa. Osittain se johtuu siitä, että opettajakunnalla on erilaisia painotuksia omassa työssään. Opettajat eivät tietenkään opeta omaa musiikkiaan, mutta heidän arvostuksensa ja taustansa näkyvät eri tavoin. Näin se on aina ollut Sibelius-Akatemiassa: **Einojuhani Rautavaaran** oppilaat olivat erilaisia kuin **Paavo Heinisen** oppilaat.

Meiltä valmistuu nuoria ihmisiä, jotka ovat erittäin hyvin kartalla aikamme musiikin virtauksista, ja jotka kokevat luontevaksi kiinnittyä niihin. Sitten on niitäkin, jotka vieroksuvat eurooppalaista nykymusiikkia ja hakevat esteettisiä lähtökohtia joko kauempaa historiasta tai neutraalimmin musiikin tekemisen lähtökohdista, musikanttisuudesta. Jo perusopintojen aikana on myös lisääntymässä kiinnostus muihin medioihin, liikkuvaan kuvaan tai teatterillisiin, esitystaiteen ilmiöihin ja muihin toiminnallisiin elementteihin.

En näe nuorimman polven sävellyksissä varsinaisia trendejä. Minusta on hämmästyttävää ja hienoa, että samassa koulussa ja kaveripiirissä varttuvat nuoret tekevät ja ajattelevat musiikista eri tavalla. He ovat avoimia ja tietoisia siitä, mitä ympärillä tapahtuu, mutta on heidän oma valintansa, miten se heidän musiikkiinsa heijastuu.”

Mihin suuntaan haluat itse professorina viedä koulutusta akatemiassa?

”Meillä on paraikaa käynnissä uuden opetussuunnitelman sisäänajo, joka tulee voimaan ensi syksystä. Sitä luotaessa painopistettä on siirretty siihen suuntaan, etteivät säveltäjät ole enää vain yksittäisiä yksilöitä, jotka toimittavat kammiostaan mestariteoksia. Opetuksen ydin ja voima on edelleen pitkäjänteisessä sitoutumisessa, ja yksilöopetusta on monessa keskeisessä aineessa paljon, niin kuin instrumenttiopetuksessakin on ollut. Kuitenkin uudessa opetussuunnitelmassa korostuu tietty yhteisöllisyys voimakkaammin kuin ennen. Joihinkin opintojaksoihin on tuotu yhteissoittamista ja improvisointia. Opetuksen sisällä luodaan alustoja, joilla ihmiset oppivat luontevasti tekemään yhdessä ja ymmärtävät olevansa osa isompaa ryhmää.

Tietenkin taidemusiikin opetuksessa tarvitaan myös yksilötunteja, koska se on ainoa tapa varmistaa, että mennään asioihin riittävän syvälle. Olen itse pitänyt aina hyvin tärkeänä myös sitä, että säveltäjä saisi teoksiaan kuultavaksi jo opintojen aikana. Se toimii Sibelius-Akatemiassa hyvin. Esimerkiksi **NYKY Ensemblestä** (ks. *Kompositio* 2/2017) on tullut olennainen osa toimintaamme. Meille on myös tulossa uuden musiikin sivuainekokonaisuus, joka luo synergiaa muiden koulutusohjelmien suuntaan.

Vierastan kuitenkin sellaista professorin roolia, jossa julistaisin manifesteja. Oppituolin haltijana tunnistan toki alan pitkät historialliset juuret. Niistä juontuva arvokkuus kannattaa säilyttää, nautimmehan me kansainvälistäkin mainetta sävellyskoulutuksen toimijana. Toisaalta emme voi sulkea silmiä todellisuudelta ja niiltä erilaisilta taustoilta, joista opiskelijat tulevat. Se vaikuttaa olennaisesti siihen, mitä voimme heiltä vaatia. On pystyttävä kääntämään ajattelu toiseen asentoon kuin menneinä vuosikymmeninä. Akatemia on koulu, jossa vietetään tietty aika, ja siinä ajassa opitaan se mikä on mahdollista oppia. Tehtävämme on huolehtia siitä, että opiskelijalla on ulottuvillaan riittävä määrä erilaisia tietoja ja taitoja. Sen jälkeen hänellä on loppuelämä aikaa opiskella lisää.

Säveltäjä on erikoinen ja eksklusiivinen ammatti. Jos on edelleen olemassa ihmisiä, jotka siitä ovat kiinnostuneita, on oltava opinahjo, jossa sitä voi opiskella. Nykyään melkein kuka tahansa voi sanoa olevansa säveltäjä, ja musiikin alueelle voi päästä hyvinkin erilaisia reittejä pitkin. Mutta jos haluaa todella syventyä ammatin historiallisista juurista juontuvaan ajattelutapaan, sen on oltava mahdollista, vaikka markkina-alue onkin pieni.” ■

Jokilaaksojen musiikkiopistossa on voinut opiskella sävellystä jo miltei 20 vuoden ajan. Sanna Ahvenjärvi ja Tapio Lappalainen kertovat JMO:n sävellyksenopetuksen historiasta ja tulevaisuudesta sekä pohtivat sävellysopetuksen tämänhetkistä tilannetta musiikkiopistojen siirtyessä uuteen opetussuunnitelmaan.

SÄVELLYSPEDAGOGIIKAN PIONEERIT POHJOIS-POHJANMAALTA

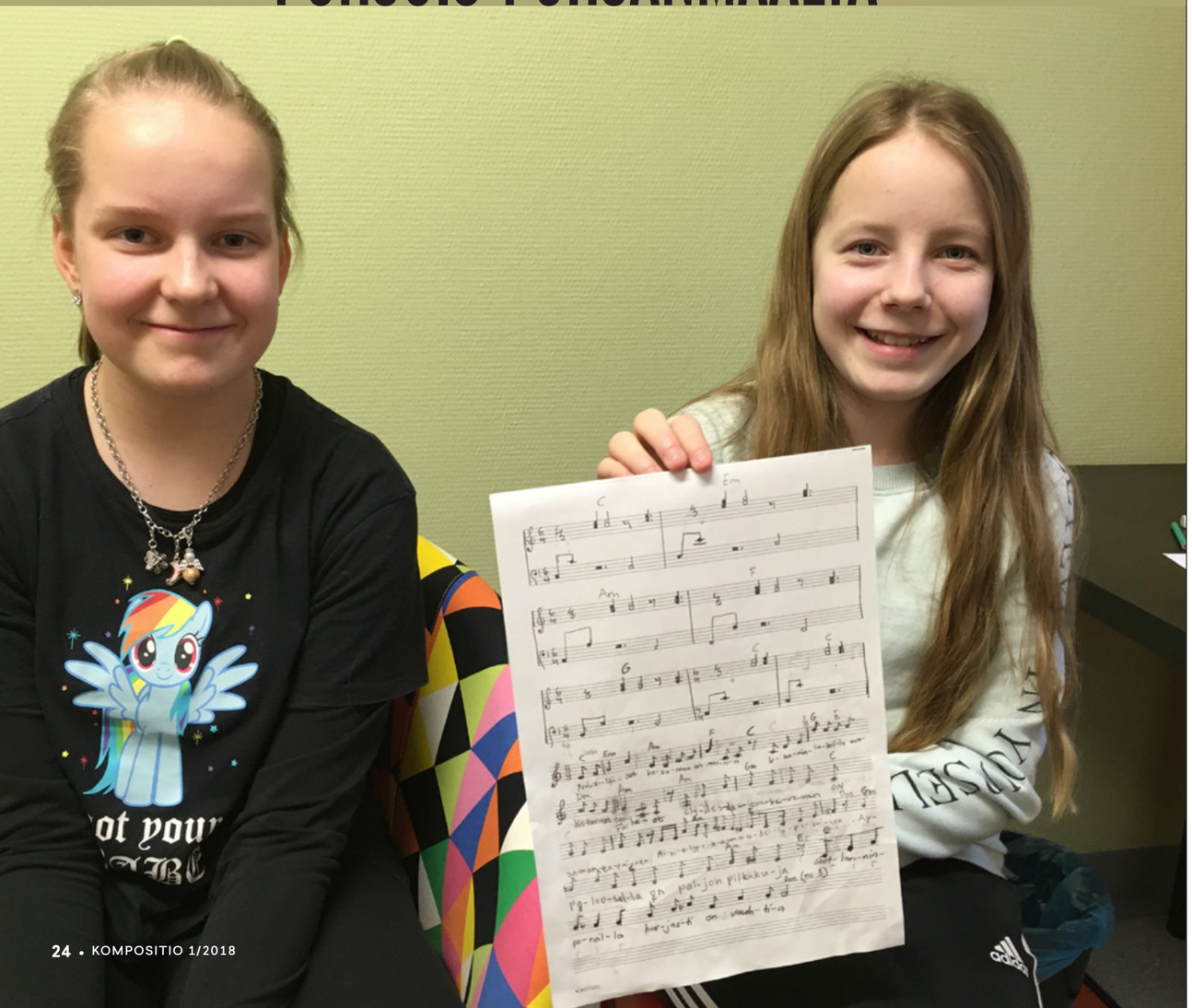

Säveltäjä-sovittajan -suuntautumisvaihtoehdon opintokokonaisuudet

Sävellystä ja sovitusta on voinut opiskella Jokilaaksojen musiikkiopistossa vapaavalinnaisena aineena jo 2000-luvun alusta lähtien. Opetuksen aloitti **Dmitri Šostakovitšin** oppilaana Moskovassa sekä sittemmin Sibelius-Akatemiassa opiskellut bulgarialainen **Hristo Dantchev**.

Tapio Lappalainen aloitti Jokilaaksojen musiikkiopistossa musiikin perusteiden opettajan virassa syksyllä 2005, ja samaan aikaan hän myös aloitti sävellyksen ja sovituksen opettamisen pienimuotoisesti. Aluksi sävellystä opetettiin vain yksityistunneilla, tavallisimmin joka toinen viikko. Sittemmin innokkaimmille ja ahkerimmille oppilaille on tarjottu mahdollisuutta käydä tunnilla myös joka viikko. **Sanna Ahvenjärvi** puolestaan on opettanut JMO:ssa vuodesta 2008 alkaen, ensin sivutoimisena opettajana ja vuodesta 2010 viranhaltijana. Tätä ennen Ahvenjärvi opetti sävellystä lapsille ja nuorille Lapin musiikkiopistossa ja Oulun konservatoriossa.

Molemmat ovat olleet ahkerasti kehittämässä sävellyksen pedagogiikkaa ja oppimateriaalia, joille on syntynyt laajemminkin tarvetta uusien opetussuunnitelmien myötä. Ahvenjärvi ja Lappalainen ovat mukana Suomen Säveltäjien *Ääneni äärelle* -työryhmän ja MUTES ry:n sävellyspedagogiikkahankkeessa. Sen puitteissa toteutetaan etupäässä musiikin perusopetusta järjestäville tahoille ja opettajille suunnattu internet-sivusto, joka sisältää opetusmateriaalia ja tietoa sävellyspedagogiikasta. Lisäksi he ovat kouluttajina Metropolia Ammattikorkeakoulun, Taideyliopiston Sibelius-Akatemian sekä Helsingin yliopiston organisoimassa *Säveltämisen Pedagogiikka (SÄPE)* -hankkeessa; Ahvenjärvi lukuvuosina 2016–2017 ja 2018–2019 ja Lappalainen lukuvuonna 2017–2018.

Kannustava ilmapiiri tukee yksilöllisyyttä ja yhteisöllisyyttä

Ahvenjärven ja Lappalaisen mielestä kannustavan ja myönteisen ilmapiirin luominen sävellystunneilla on erittäin tärkeää. Kun uusi oppilas tulee tunneille he pyrkivät kuuntelemaan ensisijaisesti oppilaan omia ajatuksia, ideoita ja mielipiteitä: mitä oppilas haluaisi tehdä ja mihin suuntaan kehittyä. On tärkeää, että sävellystunnille tulevalle lapselle tai nuorelle syntyy vaikutelma, että hänen mielipiteillään ja maullaan on merkitystä. Jokaisen yksilöllisyyttä tulee kunnioittaa. Sekä Ahvenjärvi että Lappalainen ovat sitä mieltä, että taitavassa ohjaamisessa on keskeistä osata sanoa riittävän vähän ja välttää liiallista analysoimista.

Yksityistunnin etuna on se, että kun oppilas ei tiedä mitä toiset sävellysoppilaat tekevät, hän tekee varmasti ”omaa juttuaan”, eikä vahingossa tai sosiaalisesta paineesta päädy ottamaan vaikutteita kanssaopiskelijoilta. Ahvenjärven kokemus myös on, että mikäli oppilas haluaa tehdä jostain kipeästä elämänkokemuksesta kumpuavan sävellyksen, hänellä on yksityistunneilla siihen parempi mahdollisuus. Toisaalta porukalla sävellettäessä yksi plus yksi on enemmän kuin kaksi. Useamman ihmisen ideoidessa syntyy kierre, jossa ajatukset ja ideat kehittyvät toistensa pohjalta ja toisiltaan virikkeitä saaden. Lopputuloksena voi syntyä jotain, jota olisi ollut mahdotonta saavuttaa yksin.

Lappalainen on samoilla linjoilla **Jorma Panulan** kanssa, joka on käyttänyt vertauskuvaa uimaan oppimisesta kapellimestarien kouluttamisessa.

HEITETÄÄN NUORI VETEEN JA KATSOTAAN, KUN HÄN RÄMPII OPETELLESSAAN UIMAAN. AUTETAAN VEDEN PINNALLE SEN VERRAN, ETTÄ OPPILAS SAA HAPPEA EIKÄ HUKU.

Heitetään nuori veteen ja katsotaan, kun hän rämpii opetellessaan uimaan. Autetaan veden pinnalle sen verran, että oppilas saa happea eikä huku. Lappalainen kokee, että jos tämä filosofia kerran synnyttää persoonallisia kapellimestareita, se on varmasti myös hyvä metodi persoonallisten säveltäjien kouluttamisessa.

Yksilöllisiä mieltymyksiä kunnioittavasta opetuksesta on ollut seurauksena oppilaiden ja heidän sävellystensä välinen runsas tyylillinen monimuotoisuus. Opettajien palautteen tehtävänä on tukea kunkin oppilaan valitseman tyylin johdonmukaisuutta sävellyksissä tai sen jaksoissa. Ahvenjärvi ja Lappalainen ovat sitä mieltä, että säveltäessään omaa musiikkiaan lapsilla ja nuorilla on oltava runsaasti vapautta tyylillisiin kokeiluihin. Oman tyylin perusteellisempi pohtiminen ja mahdollinen erikoistuminen tulee ajankohtaiseksi kokemuksen karttuessa ja ammattiopintojen myötä.

Alueellisia suurprojekteja

Jokilaaksojen musiikkiopiston sävellysoppilaat ovat saaneet olla mukana useissa suurisuuntaisissa projekteissa. Esimerkiksi syksyllä 2009 JMO:n sävellysoppilaiden teoksia kuultiin sekä Oulussa että Haapajärvellä osana Uuden Musiikin Lokakuu -festivaalia. Syksyllä 2013 JMO:ssa järjestettiin Oulun läänin taidetoimikunnan avustuksella Sävellys Soikoon! -konserttikiertue, jossa kuultiin yhteensä 6 konserttia Pyhäjärvellä, Haapajärvellä, Nivalassa ja Haapavedellä. Konserteissa esitettiin sekä sävellyksen yksityistunneilla että musiikin perusteiden tunneilla tehtyjä sävellyksiä ja sovituksia yhteensä 41:ltä JMO:n oppilaalta, joiden ikähaitari oli 9–35 vuotta.

Lukuvuonna 2015–2016 toteutettiin monitaiteellinen suurprojekti, **Seita Vuorelan** romaaniin perustuva *Karikko*-musiikkinäytelmä, joka toteutettiin yhteistyössä Kumppanuus Kampus -oppilaitosten kanssa. Haapaveden lukion äidinkielen opiskelijat tekivät käsikirjoituksen musiikkinäytelmään äidinkielen opettaja **Outi Toivolan** johdolla. Jokilaaksojen musiikkiopiston oppilaat **Selina Heikura** ja **Riina Leskelä** sävelsivät *Karikon* musiikin, jonka orkestrointiin osallistuivat myös Pyhäjärven ja Nivalan musiikin perusteiden opistotason ryhmät. Jokihelmen opiston tanssinopettaja **Pia Varuhin-Palo** teki teokseen koreografiat ohjaamalleen tanssiryhmälle. Musiikin esittämisestä vastasi JMO:n oppilaista koottu orkesteri, jota johti nuoruudessaan myös H. Dantchevin sävellysoppilaana opiskellut JMO:n nykyinen viulunsoitonopettaja **Janne Jääskelä**.

Tulevaisuudensuunnitelmia

Uudet opetussuunnitelmien perusteet mahdollistavat sen, että sävellystä voidaan tuoda musiikkiopistojen opetukseen yhä monipuolisemmin. Jokilaaksojen musiikkiopistossa tämä tarkoittaa, että syksystä 2018 alkaen sävellys ja sovitus kuuluvat jokaisen oppilaan opintokokonaisuuteen yhdessä instrumentti-, improvisaatio- ja musiikkiteknologiaopintojen, yhteismusisoinnin sekä musiikin hahmotustaitojen ja valinnaisten bonusopintojen kanssa. Soitonopiskelun rinnalle suuntautumisvaihtoehdoiksi tulevat sävellyksen ja sovituksen sekä musiikkiteknologian suuntautumisvaihtoehdot.

Oppilaan suuntautumisvaihtoehdosta riippuu, missä suhteessa oppilas mitäkin osa-aluetta opiskelee. Kuitenkaan esimerkiksi instrumentalistioppilasta ei ole tarkoitus kuormittaa vaikkapa musiikkiteknologialla liikaa, vaan oppilaalle tarjotaan pieni yleissivistävä ”maistiainen” asiasta, minkä jälkeen hän voi halutessaan opiskella sitä lisää.

Sävellystä integroidaan yhä enemmän myös muun opiskelun oheen. Opistossa on esimerkiksi jo kauan ollut erittäin vireää lasten ja nuorten lied-toimintaa, jonka piiriin myös sävellys on laajenemassa. Lukuvuonna 2018–2019 lied-parit alkavat säveltää itselleen uusia liedejä Ahvenjärven ohjauksessa ja yhteistyössä laulunopettaja **Saara-Maija Strandmanin** kanssa.

Uudet opetussuunnitelmien perusteet mahdollistavat sävellyksen ohessa myös musiikkiteknologian laajemman hyödyntämisen musiikkiopisto-opinnoissa. Teknologia tarjoaa hyödyllisiä työkaluja ja apuvälineitä niin säveltämiseen, sovittamiseen, musiikin hahmottamiseen, soittamiseen kuin improvisointiinkin.

Tapio Lappalainen on sitä mieltä, että jokaisen musiikkiopiston opettajakunnassa tulisi olla sekä säveltämisen että musiikkiteknologian asiantuntija. Heidän tehtävänään olisi opetuksen ohessa myös auttaa muita opettajia alaansa liittyvissä kysymyksissä. ”Digiloikan” myötä musiikkiopistoihinkin on hankittu arvokkaita laitteita, joiden käyttö jää liian vähäiseksi ilman tarpeellista teknistä tukea ja koulutusta. Lappalaisen mielestä mielenkiintoisimmat harjoitteet ja ratkaisut teknologian soveltamisessa musiikin opetuksessa ovat juuri sellaisia, joiden toteuttaminen ilman laitteistoa ei ole aiemmin ollut lainkaan mahdollista. Keksiessämme tällaisia ratkaisuja olemme täysin uusien toimintatapojen äärellä.

SANNA AHVENJÄRVI JA TAPIO LAPPALAINEN

JOJO-MILLA RAUDASKOSKI

JMO 50-VUOTIS-JUHLAVUOSI 2018

Vuonna 2018 JMO:ssa vietetään 50-vuotisjuhlia lukuisten konserttien muodossa.

5.5.2018 Jokilaaksojen Jouset -orkesterin kevätkonsertti, jossa kantaesitettiin kahden JMO:n oppilaan, **Milla Raudaskosken** ja **Juho Räisäsen** orkesterisävellykset.

Marraskuussa 2018 JMO:n juhlavuosi huipentuu juhlaviikkoon, jossa kantaesitetään Ahvenjärven ja Lappalaisen Suomen Säveltäjäin Sibelius-rahaston tuella sävelletty JMO:n tilausteos. Teoksen esittää JMO:n oppilaista ja opettajista muodostettava juhlaorkesteri.

Suomen Säveltäjät: Uusi jäsen

TERO LANU

Olen 43-vuotias ja vielä melko alussa säveltämisessä: lasken kirjoittaneeni noin kymmenen päivänvalon kestävää teosta. Mistään suuresta tai edes keskikokoisesta säveltäjänurasta on luultavasti liian myöhäistä enää puhua. Lienee kiinnostavaa, miten tähän on tultu. Vai pitäisikö sanoa: miksi ei ole tultu aiemmin?

Lapsuudenkodissani musiikki oli hyvin vähän läsnä. Vanhempani tai lähisukulaiseni eivät soittaneet mitään instrumenttia. Oli meillä kotona sentään levysoitin ja siihen muutama iskelmälevy, mutta en muista, että kukaan olisi koskaan niitä kuunnellut. Konserteissa emme käyneet, eikä niitä Haminan kaltaisessa pikkukaupungissa varmaan juuri ollutkaan.

Opettelin nuotit omatoimisesti varhaisteini-iässä. Sitä ennen olin ahkerasti pimputellut lahjaksi saamaamme sähköurkua. Melko pian raapustelin myös itse keksimiäni melodioita paperille. Miksiköhän? Ehkä se oli jokin tapa rakentaa omia yksityisiä maailmoja ja olla siellä kaikkivaltias. Rakentaa muotoja saaden näin järjestystä kaaokseen. Samaan asiaan saattaa liittyä toinenkin lapsuuden intohimo, nimittäin legopalikoilla rakentelu. Puuhastelin niillä muistaakseni lukioikään asti.

Menin lopulta kuusitoistavuotiaana musiikkiopiston piano-oppilaaksi kuultuani jostain, että säveltäjän täytyi osata soittaa jotakin soitinta. Säveltäjyydestä nimittäin salaa haaveilin. Olin lukenut koko **Tawaststjernan** viisiosaisen **Sibelius**-elämäkerran ja samaistunut

VILLE HAUTAKANGAS

INSPIRAATIOSTA

Inspiraatio on usein sama asia kuin korkea energiataso. Saan iloa ja voimaa vuorovaikutuksesta muusikoiden kanssa sekä luontoelämyksistä. Rakastankin suomalaista luontoa. Parhaisiin lapsuusmuistoihini kuuluvat jännittävät retket merensaaristoon, ja lintuharrastus on kulkenut mukanani läpi elämäni.

KOLME TÄRKEINTÄ TEOSTANI

Nimetön. Ensimmäinen melodiani. Kirjoitettu käsin vedetylle nuottiviivastolle viisitoistavuotiaana. Kantaesittämätön.

Ten Times Ten. Alkusoitto puhallinorkesterille (2017). Sai jaetun toisen palkinnon "Puolustusvoimat 100 vuotta -alkusoitto" -sävellyskilpailussa. Kantaesitys: Kaartin Soittokunta 1/2018.

Four Impressions (2016–18). Orkesterisarja. Kamariorkesteriversion kantaesitys: Tampering Ensemble 8/2017. Isomman orkesterin version kantaesitys: Pyynikki Sinfonia 3/2018.

(jos niin voi sanoa) etenkin mestarin nuoruusvuosiin voimakkaasti. Kahlasin lukemalla, kuuntelemalla ja soittamalla läpi kirjasarjan jokaisen teosanalyysin ja nuottiesimerkin. Sibeliuksen musiikki kolahti kovaa. Halusin olla kuin Sibbe!

Armeijan jälkeen pääsin muuttamaan pois ahdistavan pienestä kotikaupungistani, mutta en uskaltanut edes yrittää pyrkiä opiskelemaan säveltämistä. Pelko siitä, ettei minusta olisikaan siihen, oli ilmeisesti liian suuri. Hain varmempaan koulutukseen, lukemaan musiikinteoriaa Helsingin Konservatorioon. Sieltä jatkoin Sibelius-Akatemiaan saman koulutuslinjan pariin. Kymmenen vuotta näissä opinnoissa meni, minkä jälkeen perustin perheen ja muutin pois pääkaupunkiseudulta.

Jokin minua silti esti jäämästä tai suuntautumasta puhtaasti musiikkiteoreetikoksi. Lopulta vaimoni rohkaisi minua hakemaan sävellyskoulutukseen ilmeisesti nähtyään, että puuhailin omien nuottieni äärellä jatkuvasti. Emme halunneet enää takaisin Helsinkiin, joten hain Tampereelle ammattikorkeakouluun, jonne myös pääsin. Ikää oli mittarissani tässä vaiheessa 33 vuotta. Näin Tampereesta tuli kotikaupunkini, ja sittemmin olen muun muassa toiminut tuntiopettajana entisessä opinahjossani Tamkissa.

Miksi haluan säveltää? Huomaan miettiväni tätä kysymystä paljon. Kaikki musiikintekijät tuskin niin pohtivat, antavat vain mennä, koska "geenit niin määräävät" tai siihen suuntaan. Omista geeneistäni en tiedä, en ole mikään poikkeuslahjakkuus, jolle musiikin luominen käy helposti kuin kevätilman hengittäminen. Minulle kysymys säveltämisen mielekkyydestä on tarpeellinen vaikka samalla myös hieman vaivaannuttava. Vaivaannuttava siksi, että jos alkaa vaatia itseltään perusteita sille, miksi tunkea maailmaan lisää ääntä, niin on äkkiä lamautunut ja kyvytön

ÄÄNIYHDISTELMÄT OVAT PARHAIMMILLAAN LUMOAVAN KOUKUTTAVIA

pusertamaan ilmoille nuottiakaan. Sillä musiikkia maailmassa on jo kovin paljon. Tai täsmällisemmin: sitä käytetään liikaa ja väärissä paikoissa. Inhoan musiikin, tai siis "musiikin" valjastamista tavaran myymisen tehostamiseen ja näiden 15 tai 30 sekunnin mittaisten geneeristen äänipätkien ketjuttamista vaikkapa television mainoskatkon levottomaksi ääniraidaksi. Huudan mielessäni: musiikki on rakas sydämen asia, lopettakaa sen rienaaminen tällaisilla yhdentekevillä tingeltangel-kimaroilla! Onneksi töllöstä saa äänet pois.

Sävellän edelleen kai suurelta osin samoista syistä kuin teininä: ääniyhdistelmät ovat parhaimmillaan lumoavan koukuttavia, ja teosta rakentaessaan saa olla jumala ja mestaaja ja ties mitä. Tämän hetken säveltäjyyden trendeihin näyttäisi kuuluvan osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun myös teosten niin sanotun sanoman avulla, mutta minusta ei tähän ole, ainakaan toistaiseksi. Musiikkini olkoon mieluummin hieman irti arjen haasteista. Suurimuotoisin teokseni on ohjelmallinen sarja eri vuoden- ja vuorokaudenajoista impressionistiseen henkeen ja vähän sen sävelkieleenkin.

Vaikka eskapistinen näkökulmani ei tietystikään tarvitsisi perusteluja, toistan silti usein kuullun lausahduksen: mitä vanhempaa tai kulttuurillisesti etäisempää musiikki on, sitä vähemmän kuulijalla on tarttumapintaa sen niin sanottuihin ulkomusiikillisiin konteksteihin. **Haydnin** sinfoniapartituurin sosiaaliset tai poliittiset viittaukset avautuvat vain sille, joka avaa historiankirjan. Jos sillekään. Näin on kantaaottavien teosten laita nykyäänkin: niiden sanoma tai mielipide tulee hämärtymään ennemmin tai myöhemmin. Ollakseni rehellinen on tämä näkökulma toisaalta vankkumattoman idealistinen ja itsekeskeinen: ilmeisesti oletan, että ajatonta musiikkia(ni) kuunnellaan vielä vuosisatojen päästä. Näinköhän on.

TERO LANU

MIOKO YOKOYAMA

Sävelsin ensimmäisen teokseni neljävuotiaana juhlistaakseni pikkusiskoni syntymää. Samoihin aikoihin aloitin pianon soiton Sapporossa YAMAHA-musiikkikoulussa, joka on Japanin isoin musiikkikoulu. Sävellys ja improvisointi ovat tärkeä osa YAMAHA-musiikkikoulun opetusta, ja melkein kaikki pianonsoiton sekä sähköpianonsoiton opettajat opettavat siellä myös sävellystä ja improvisointia.

Minun oli vaikeaa keskittyä pianonsoiton harjoittelemiseen nuoteista, mutta pidin säveltämisestä ja improvisoimisesta. Tapasin tulevan sävellysopettajani, hienon pianisti **Eisuke Tsuchidan**, Tokion Taideyliopistossa kun olin kymmenen tai yhdentoista ikäinen. Ensimmäisessä yliopistossani opiskelin myös **Kenjiro Uratan** ja **Manabu Kawain** johdolla.

Aloittaessani Tokion Taideyliopistossa tapasin ensimmäistä kertaa eri soittimia opiskelevia nuoria ja sain pyytää toisia pianisteja soittamaan teoksiani. Harjoitukset ystävien kanssa olivat aina innoittavia. Esimerkiksi kun olin toisen vuoden kandidaattiopiskelija, eräs nuori ammattipianisti soitti teostani, ja piano soi eri tavoin kuin olin tottunut. Ja kun sävelsin teoksen kvintetille, sitä soittaneet muusikot antoivat erilaisia ja mielenkiintoisia ideoita minulle. Ne kokemukset olivat hienoja:

HALUAN OHJATA YLEISÖN KOKEMAAN ERITYISIÄ HETKIÄ, JOIHIN EI MUUTOIN OLE MAHDOLLISUUTTA ARKIELÄMÄSSÄ.

opin, että teokseni voi saada erilaisia tulkintoja.

Olen opiskellut Sibelius-Akatemiassa sävellyksen maisteriksi **Veli-Matti Puumalan** johdolla. Mielestäni Suomessa nykymusiikin ympäristö on lämpimämpi, ja säveltäjät pyrkivät vuorovaikutukseen yleisön kanssa aktiivisemmin kuin Japanissa, esimerkiksi median kautta. Sielläkin on hienoja säveltäjiä ja muusikoita, mutta Suomessa varsinkin kantaesitysten määrä ja yleisön mielenkiinto nykymusiikkia kohtaan, sekä säveltäjien ajatustenvaihto musiikin tulevaisuudesta ovat erityisen hienoja asioita.

INSPIRAATIO

Hiljaisuus
Instrumentti
Kuvataide

Kun sävellän, tutkin instrumentteja ja haastattelen muusikoita perusteellisesti. Alun perin halusin tulla videopelimusiikin säveltäjäksi. Mutta opiskeltuani Tokion Taideyliopistossa, jossa sain tehdä musiikkia kollegoiden kanssa, päätin haluavani tehdä töitä muusikoiden, siis ihmisten kanssa kommunikoiden. Osaan itse soittaa vain joitakin soittimia kunnolla, mutta Sibelius-Akatemian soitinlainaamo ja ystäväni ovat auttaneet minua paljon.

En ole säveltänyt teoksiani vain ammattiyleisölle, jolla on paljon kokemusta nykymusiikin kuuntelemisesta. Haluan säveltää musiikkia, jota suurikaan yleisö ei pitäisi ajanhukkana. Haluan ohjata yleisön kokemaan erityisiä hetkiä, joihin ei muutoin ole mahdollisuutta arkielämässä. Yritän luoda elävää musiikkia, jossa vallitsee intensiteetin ja sen purkautumisen tasapaino, ja jollaista yleisö ei ole vielä kuullut.

Sapporo, kotikaupunkini, on todella hyvä paikka, mutta se on vanhempieni valitsema. Olen halunnut löytää oman paikkani itse. Asuin Tokiossa kahdeksan vuotta, ja sekin oli hyvä kaupunki, mutta siellä oli vähän liikaa ääniä minulle. Pidän Helsingistä, tunnen vihdoin löytäneeni hyvän paikan, mutta en tiedä vielä, voinko ottaa oman paikkani täällä vai en. Katsotaan.

MIOKO YOKOYAMA

3 KANTAESITYSTÄ

Transience
Opus XXI, Ensemble L'instant Donné,
Opus XXI loppukonsertti,
Musikhochschule Trossingen, Saksa,
10.8.2017

Folklore
Améi Quartett,
Lunchtime concert at Ultima, SALT,
Norja, 16.9.2017

Awai e
Makiko Oba, kantele
Uudet sävelet - Kanteleluokka 30
vuotta!, Musiikkitalo, Suomi, 11.11.2017

uusia levyjä

SID HILLE CAMERATA
Farbformen
Quatuor no. 2 “In Farben”
Quatuor no. 3 “Equilibrium”
CoCo
Maija Linkola (viulu),
Elina Viitasaari (viulu),
Lotta Poijärvi (viulu),
Markus Hohti (sello),
Sid Hille (piano)
SatnaMusic CD 171

KALEVI AHO
Timpani Concerto
– Piano Concerto 1
Concerto for Timpani and Orchestra
Concerto no 1 for Piano and Orchestra
Ari-Pekka Mäenpää (timpani), Sonja Fräki (piano), Turku Philharmonic Orchestra, joht. Erkki Lasonpalo ja Eva Ollikainen
Bis-2306 SACD

LARS KARLSSON
Seven Songs, Clarinet Concerto
Seven Songs to texts by Pär Lagerqvist
Concerto for Clarinet and Orchestra
Christoffer Sundqvist (klarinetti), Gabriel Suovanen (baritoni), Lapin kamariorkesteri, joht. John Storgårds
Bis-2286 SACD

FRIDRICH BRUK
Orchestral music, volume one
Sinfonia nro 17 “Joy of Life”
Sinfonia nro 18 “Daugavpils”
Gertruda Jerjomenko (piano), Anda Eglīte (kokle), Liepāja Symphony Orchestra, joht. Māris Kupčs
Toccata Classics TOCC 0455

KAI NIEMINEN
Notturni
Kai Niemisen teoksia sooloviululle, sooloalttoviululle, viululle ja pianolle sekä soolopianolle.
Erkki Palola (viulu, alttoviulu), Tuomas Mali (piano)
Pilfink JJVCD-178

SEBASTIAN FAGERLUND
Stonework
Drifts
Stonework
Transit (Guitar Concerto)
Ismo Eskelinen (kitara), Radion Sinfoniaorkesteri, joht. Hannu Lintu
Bis-2295 SACD

MORAMORAMOR
J.S. Bach: *Brandenburgilaiset konsertot nro 3 ja 5*
Vivaldi: *Konsertto g-molli “Per l’Orchestra di Dresda”; Konsertto neljälle viululle B-duuri.*
Tiensuu: *Brandi; Mora*
Topi Lehtipuu (tenori), Suomalainen barokkiorkesteri solisteineen, joht. Antti Tikkanen
FiBO Records FiBO001

KIRJANURKKA

Kokoelma Heinisen kirjoituksia

Muistinosoituksia on valikoima **Paavo Heinisen** kirjoituksia 1960-luvun alun radioesitelmistä säveltäjämuotokuviin ja -analyyseihin, pakinoihin ja eri lähteistä koottuihin mietelmiin. Alun perin tekstit oli tarkoitus koota Sibelius-Akatemian ammattilaisille ja musiikin opiskelijoille tarkoitettuun julkaisuun, mutta *Muistinosoituksia* muodostui kuitenkin kirjaksi, joka sopii ammattilaisten ohella kaikkien muidenkin musiikin kuulijoiden ja taiteesta ja sen opetuksesta kiinnostuneiden luettavaksi.

Veli-Matti Puumala on kirjoittanut kirjan alkuun Heinistä musiikkikirjoittajana esittelevän osion, jossa hän kuvailee: ”Heininen kirjoittaa eläytyen, näkemyksellisesti, innostuneesti, olennaisen nähden. Hän tekee laajoja yhteenvetoja, kirjoittaa kokoavasti ja summaavasti. On ihailtavaa lukea näin kokonaisvaltaista tekstiä erilaisista säveltäjistä ja musiikillisista ilmiöistä. Siellä täällä tekstin joukossa välähtää oivallisia kiteytyksiä esim. temaattisuudesta ja atemaattisuudesta, säveltäjien erilaisuudesta [- -]. Vaikka kirjassa ei oikeastaan ole mukana Heinisen omaa musiikkia käsitteleviä tekstejä, kirjoittajan omat arvot ja ääni kuuluvat kaikissa teksteissä.”

Osa *Muistinosoituksia* -kirjan teksteistä on lyhennelmiä, osa puolestaan alkuperäisen pituisia. Joihinkin Heininen on kirjan toimitustyön kuluessa lisännyt alaviitteitä, jotka päivittävät hänen ajatuksiaan aiheesta tai tuovat siihen lisätietoa. Kirjan aloittaa Heinisen *Arkkitehtilehden* (7/1984) **Eeva Kilpiölle** antama haastattelu, joka esittelee laajasti ja edelleen pätevästi Heinisen ajattelua. Haastattelua seuraa joukko radioesitelmiä, profiilikirjoituksia suomalaisista säveltäjäkollegoista sekä esseitä, pakinoita ja mietteitä musiikki-ilmiöistä.

Kokoelman päättää Heinisen oma jälkipuhe, jossa hän kertoo osan vanhoista teksteistä kuvaavan silloista ajattelumaailmaansa, mutta perspektiivin muuttuneen ajan kuluessa. ”Ajan hidas paletti on siirtänyt joitakin esteettisiä rintamia uuteen asentoon. Kun olen kuunnellut paljon, olen alkanut kiinnostua läheisten ilmiöiden ohella myös etäisistä ja kerran epämieluisista. [- -] … tämä monidimensioinen parallaksi-ilmiö näkyy näiden kirjoitusten perspektiivissä ja kohdennuksissa. Updeittaus hyvä, tekstinsisäinen aika-tila-neliulotteisuus (eli lukijan nähden liikahtava kirjoitusoptiikka) parempi, toivon.”

> Paavo Heininen: *Muistinosoituksia: Kirjoituksia musiikista*. Toimittaneet Jan Blomstedt ja Kirsi Heininen-Blomstedt. ntamo 2015. 254 sivua.

Musiikkitieteen väitös Magnus Lindbergin musiikin dramaattisuudesta

Takemi Sosan väitöskirja *Magnus Lindberg – Musical Gesture and Dramaturgy in Aura and the Symphonic Triptych* tarkastettiin Helsingin yliopistossa 4.5.2018. Sosan tutkimus käsittelee **Lindbergin** teknis-esteettistä ajattelua eleellisyydestä ja dramaturgiasta 1990-luvulla valmistuneiden sävellysten *Aura* (1994), *Feria* (1997), *Cantigas* (1997–99) ja *Parada* (2001) analyysin kautta.

Väitöskirjan keskiössä on kysymys siitä, miten nykytaideteoksia – erityisesti orkesterimusiikkia, jota Lindberg on säveltänyt neljän vuosikymmenen ajan – voidaan käsitellä musiikillisista tapahtumista kehkeytyvänä dynaamisena prosessikuvana. Tätä dynaamista kuvaa kutsutaan musiikilliseksi dramaturgiaksi.

Sosan tutkimuksessa keskeinen musiikillisen dramaturgian käsite ankkuroidaan toisaalta draaman teoriaan ja erityisesti Aristoteleen *Runousoppiin* pohjautuvaan tragediamalliin, toisaalta musiikin soivaa ainesta havainnoivaan musiikkianalyyttiseen käsitteistöön (esimerkiksi muoto, rakenne, ele, tempo, tekstuuri, aihe). Metodologisesti tutkimus nojautuu narratiiviseen musiikkianalyysiin. Tässä tapauksessa se tarkoittaa muoto- ja rakenneanalyyttisten menetelmien muodostaman lähestymistavan yhdistämistä musiikkisemiotiikan tutkimusperinteessä tehtyyn narratologiseen musiikkianalyysiin, joka on ammentanut käsitteitä erityisesti teatteri- ja kirjallisuustieteistä.

Sosa sai tutkimustaan varten Lindbergiltä tämän luonnosmateriaaleja, minkä lisäksi hän haastatteli säveltäjää useaan otteeseen tutkimuksen teon aikana. Tärkeimpänä tuloksenaan Sosa esittelee Lindbergin yllä mainittujen teosten kohdalla toteutuvan dramaturgisen rakenteen, joka noudattaa aristoteelista tragedian kaavaa. Sosan väite onkin, että Lindbergin kompleksisten ja monimutkaisten tekstuurien taustalla on perinteinen ja yksinkertainen dramaturgia, jonka kuulija voi (alitajuisesti) tunnistaa. ”Lindbergin taiteellinen ominaisluonne näkyy tässä monimutkaisuuden ja yksinkertaisuuden yhdistelmässä”, Sosa toteaa.

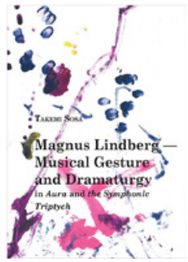

KOONNUT: HANNA ISOLAMMI

SYKSY 2017–

Kantaesityksiä

SYKSY 2018

Päivittyvä kantaesitysten listaus verkossa
composers.fi/tapahtumat/#kantaesitys-fi

Orkesteriteosten kantaesityksiä
sinfoniaorkesterit.fi/fi/konserttikalenteri

Facebook
Nykkäri-konserttikalenteri

Kantaesityksiä on koottu pääosin Suomen Säveltäjät ry:n jäsenten ilmoittamien tietojen pohjalta. Joitain kantaesitystietoja 2017 ja 2018 on julkaistu jo *Kompositiossa* 2/2017.

2017

18.11.
VLADIMIR AGOPOV
Four songs to poems by William Blake
Essi Luttinen (mezzosopraano),
Kirill Kozlovski (piano).
G Livelab, Helsinki.

8.12.
KALEVI AHO
La Violina
La Violina -viulukvartetti:
Darja Gustafsson, Laura Kukkonen,
Aino Szalai, Ida Westerlund.
Temppeliaukion kirkko, Helsinki.

17.12.
TERO-PEKKA HENELL
Raivatkaa autiomaahan
Herralle tie, op. 73
Irina Niskala (sopraano), Tommi Niskala (tenori), Kallion Kantaattikuoro,
joht. Tommi Niskala.
Kallion kirkko, Helsinki.
Kallion kantaattikuoron tilaus.

27.12.
FRIDRICH BRUK
Symphony no. 17, Joy of Life
Symphony no. 18, Daugavpils
Gertruda Jerjomenko (piano), Liepāja Symphony Orchestra, joht. Māris Kupčs.
Toccata Classics TOCC 0455

"Sinfonioissa on muutamia taianomaisia hetkiä: kelloteema seitsemännentoista sinfonian alussa, häpeilemättömän elokuvallinen vaskipauhu sen lopussa; kahdeksannentoista sinfonian lempeät kokle-tekstuurit, joiden päällä soi maukas melodia; ja moniulotteinen melodiikka ylipäänsä. Henkilökohtainen tunnekokemus välittyy musiikissa". (Kare Eskola, Yle Uudet levyt 27.2.2018.)

TAMMIKUU 2018

14.1.
JUHANI NUORVALA
Marche funèbre tricésimoprimale
Ensemble Scala.
Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam, Alankomaat.

16.1.
JUHA PISTO
Halki aikojen
Kaartin soittokunta, joht. Jyrki Koskinen.
Finlandia-talo, Helsinki.

24.1.
RIIKKA TALVITIE
HULLUT
Käsikirjoitus, koreografia ja konsepti: Sanna Kekäläinen.
Esiintyjät: Sanna Kekäläinen ja Janne Marja-aho. Valosuunnittelu: Juuso Joutsio. Stoa, Helsinki.

26.1.
JOEL JÄRVENTAUSTA
Stonewalls
Royal Northern Sinfonia, joht. Lars Vogt.
Sage Gateshead, Newcastle. RNS 'New Year, New Music' -sävellyskilpailun finaali.

28.1.
KALEVI AHO
Lied
Jouko Teikari (oboe),
Maija Teikari (piano).
Hamina.

HELMIKUU

2.2.
TUOMAS KETTUNEN
The Mask
Katilyne Roels (harppu), Antero Pellikka (sähkökitara), Anna-Maria Viksten (alttoviulu), Aleksi Ruonavaara (kontrabasso).
Musiikkitalo, Sonore, Helsinki.

2.2.
VELI KUJALA
Vertex
Jarmo Julkunen (ukulele), Christian Garrick (sähköviulu), Jani Pensola (kontrabasso), Sinfonia Lahti,
joht. Taavi Oramo.
Sibeliustalo, Lahti.

5.2.
JUKKA LINKOLA
Kaksi laulua Jorma Eton runoihin:
Kesä alkaa keskeltä
Excelsior
Pekka Haahti (baritoni),
Seppo Tarhio (piano).
Taidehalli, Porvoo.

6.2.
ULJAS PULKKIS
Lagrangian Point
ILKKA VON BOEHM
Fortress of Shadows
Uuden ajan ensemble,
joht. Tapio von Boehm.
Ritarihuone, Helsinki.

NEA ILMEVALTA

9.2.
TUOMAS TURRIAGO
Satuooppera Prinsessa Papupata
Libretto: Susanna Haavisto. Ohjaus: Helena Rängman. Tampereen Musiikkiakatemian opiskelijasolistit ja

orkesteri, joht. Tuomas Turriago.
Pyynikkisali, Tampere.

” ’Oopperastani puuttuvat kokonaan suru ja paha. Se on ihan älyttömän iloinen teos’, Turriago kertoo teoksestaan. Teos perustuu vanhaan kansansatuun Poika, joka kuninkaantyttären sanoissa solmi, josta Susanna Haavisto on laatinut libreton. ’Tämä satu vetosi minuun heti. Se kertoo prinsessasta, joka puhuu liikaa. Hänen isänsä eli kuningas onkin luvannut puoli valtakuntaa ja prinsessan palkinnoksi sille, joka onnistuu vaientamaan prinsessan. Pidin siitä siksi, että puheliaasta prinsessasta syntyy luontevasti lörpöttelyaaria. Sen aarian sävelsinkin ensimmäisenä.’

*Turriagon oopperassa yhdistyvät monikulttuurisesti klassinen satuperinne, tamperelaisuus ja venezuelalainen rytmiikka. ’Olin kuullut vähän ennen teoksen säveltämistä Lieksan vaskiviikolla esiintynyttä venezuelalaista trumpetistia **Pacho Floresia**. Hän soitti trionsa kanssa venezuelalaista merengue-musiikkia, jossa on viiteen menevä tahtilaji. Musiikki vetosi minuun niin, että sen rytmiikkaan perustuen sävelsin ensin tuubasonaatin ja sitten oopperani lörpöttelyaarian’.” (Harri Hautala, aamulehti.fi 7.2.2018.)*

15.2.
JOEL JÄRVENTAUSTA
Soi
Peter Sheppard Skærved (viulu).
St Veldas Foster Lane, Lontoo, UK.

17.2.
LOTTA WENNÄKOSKI
Rumbo kuudelle bassoklarinetille
Angel Molinos and friends.
Musiikkitalo, Helsinki.

19.2.
LAURI SUPPONEN
Circulating Mouthpiece
Uusinta Ensemble, Elias Girod (tanssi).
Musiikkitalo, Camerata, Helsinki.

22.–23.2.
LOTTA WENNÄKOSKI
Foliage
Turun sellokilpailun finalistit.
Turun konserttitalo.

25.2.
TUOMAS TURRIAGO
Concerto for Chamber Ensemble
ROOPE MÄENPÄÄ
Mustn’t despair
Lauri Kankkunen (sello), TampereRaw, joht. Maria Itkonen.
Tampere-talon pieni sali.

MAALISKUU

2.3.
LEIF SEGERSTAM
Sinfonia Seriosa nro 311 ”FUNDEERAUKSIA…” President Mauno Koivisto 12.5.2017 in memorian with musical thoughts…
Turun Filharmoninen orkesteri, joht. Leif Segerstam
Turun konserttitalo.

9.3.
MARKKU KLAMI & MARIA KALLIONPÄÄ
Croak – or the Unexpected Joys and Perils of Singing
Pohjoismaiden ensimmäinen kokoillan nukketeatteriooppera.
Libretto: Mikhail Brashinsky. Ohjaus: Anna Ivanova-Brashinskaya. Visuaalinen suunnittelu ja nuket: Viktor Antonov.
Solistit: Joonas Eloranta, Anna-Kristiina Kaappola, Teppo Lampela, Merja Mäkelä ja Jouni Kokora. Pori Sinfonietta, Porin Oopperan kuoro, joht. Nils Schweckendiek.
Promenadisali, Pori.

”Ainutlaatuisen Porin tuotannosta tekee kuitenkin ainakin se seikka, että oopperalla on kaksi säveltäjää. Kuulijana ajattelin, että kokonaisuuden kannalta ei ole välttämätöntä tietää, kumpi säveltäjistä on tehnyt musiikin mihinkin kohtaukseen. Säveltäjät ovat sopineet yhteistyöstä, ja kumpikin epäilemättä osaa sävelittää tekstin dramaattisia käänteitä kuulijan mielenkiintoa herättävällä tavalla. Tonaalisuutta ja hieman viihteeseen vivahtavia sävyjäkään ei ollut kaihdettu, mutta sävelkieli säilytti valistuneen ammattitaitoisen ja moni-ilmeisen olemuksensa teoksen alusta loppuun asti.

*Jokaisessa lauluroolissa oli osaaja huipulta. **Joonas Elorannan** Croak, **Jouni Kokoran** ruhtinas ja **Merja Mäkelän** ruhtinatar olivat vahvoja suorituksia kautta linjan. Kontratenori **Teppo Lampelan** vokaalinen loisto suden roolissa varasti huomion. Aivan ihmeellistä auktoriteettia valoi rooliinsa sopraano **Anna-Kristiina Kaappola**, jonka yhteys omaan Olivia-nukkehahmoonsa tuntui maagiselta. Don Quijote -romaanin mestari Pedron lausahduksella Porin Croakin voi sanoa olevan ”tämän maailmanajan huomattavimpia nähtävyyksiä”.” (Juha-Pekka Peltonen, satakunnankansa.fi 12.3.2018.)*

14.3.
MIKKO NISULA
Sonaatti No. 3, Fenix-lintu
Matti Rantanen (harmonikka).
Musiikkitalo, Camerata, Helsinki.

17.3.
ULF LÅNGBACKA
Undrans Mosaik
Maikki Säikkä (sopraano), Andreas Nordström (tenori), Kim Engblom & Mathias Waenerberg (elektroniikka), Folke Gräsbeck (piano), Pedavoces, Florakören, Brahe Djäknar, joht. Ulf Långbacka.
Kolminaisuuden kirkko, Vaasa.

18.3.
HARRI AHMAS
Suite Caldera
Duo Caldera.
Villa Concerto, Kouvola.

18.3.
ATSO ALMILA
Huilukvartetto ”A Musicubic Fantasy”
HERBERT LINDHOLM
Huilukvartetto ”Episodes”
Kallakvartetti: Päivi Väisänen (huilu), Elisabeth St-Cyr (viulu), Mikko Väisänen (alttoviulu), Peter Gospodinov (sello)
Kuopion kaupungintalo.

19.3.
MAIJA HYNNINEN
Glow within
Tod Brody (huilu), Peter Josheff (bassoklarinetti).
Taube Atrium Theater, San Francisco.

24.3.
CECILIA DAMSTRÖM
Pauli Ord
Sällskapet Muntra Musikanter.
Finlandia-talo, Helsinki.
Sällskapet MM:n 140-vuotisjuhlakonsertti.

27.3.
TOMI RÄISÄNEN
Dialogue with Albert Camus
Musiikki Tomoko Yonedan videoteokseen.
Maison de la culture Japon à Paris (MCJP), 101 bis quai Branly, Pariisi, Ranska.

31.3.
TIMOTHY PAGE
Striate
Tyler J. Borden (sello).
Eugene, OR, USA, SEAMUS festival.

HUHTIKUU

5.4.
KARI TIKKA
Vaikka vuoret…
Jumala on…
Magnificat
Isä meidän
Petri Tikka (baritoni).
Temppeliaukion kirkko, Helsinki.

7.4.
JARKKO HARTIKAINEN
ICE CONCERTO
Sini Virtanen (viulu), McCormick Percussion Group.
USF Concert Hall, Tampa, Florida, USA.

MAARIT KYTÖHARJU

12.4.
LOTTA WENNÄKOSKI
Amorti
MINNA LEINONEN
Comme il faut
RIIKKA TALVITIE
Kahlittu keho
Self Portrait (videoteos)
Riikka Talvitie (kuvaus, editointi, sävellys).
Kristina Kuusisto (bandoneon).
Tullikamarin Pakkahuone, Tampere Biennale.

*”Monitaiteinen ja muodoltaan ilahduttavan tuore, performanssimainen konsertti sisälsi liikkuvaa kuvaa, puhetta, keskustelua ja maalauksia, ja toteutui hallitusti niin musiikin kuin muunkin materiaalin osalta. Bandoneonin ilmaisumahdollisuuksien lisäksi Kuusisto sekä kantaesitysten säveltäjät **Minna Leinonen**, **Riikka Talvitie** ja **Lotta Wennäkoski** kartoittivat teoksissaan myös muun muassa säveltäjän ja muusikon vuorovaikutusta. Roolien kyseenalaistamista tuki se, että säveltäjät myös istuivat lavalla koko konsertin ajan.” (Kirsti Holmberg, aamulehti.fi 13.4.2018.)*

12.4.
ASTA HYVÄRINEN
Improbable
VELI-MATTI PUUMALA
Angular Objects in Liquid Time
(defunensemblen tilaus)
defunensemble. Tampereen ylioppilasteatteri, Tampere Biennale.

13.4.
JUHANI T. VESIKKALA
Togetherness
MIIKA HYYTIÄINEN
Queen Bee
Ensemble Garage. Tullikamarin Pakkahuone, Tampere Biennale.

13.4.
KIMMO KUOKKALA
Industrialis
Tampere Filharmonia, joht. Lawrence Renes.
Tampere-talo, Iso sali. Tampere Filharmonian tilaus. Tampere Biennale.

13.4.
TIMOTHY PAGE
Persephone Variations
A performative, collective work with Dayjob Collective – for harp, saxophone, electronics, objects and 4 performers.
Tampere Biennale.

14.4.
VELI KUJALA
Taz
VILLE RAASAKKA
All clouds are not data clouds II
ÄÄNI-kollektiivi.
Tampereen ylioppilasteatteri. Tampere Biennale.

14.4.
MATTHEW WHITTALL
Stjärnenatten
Akademiska Sångföreningen, joht. Kari Turunen. Akademiska Sångföreningenin 180-vuotisjuhlakonsertti.
Musiikkitalo, Helsinki.

14.4.
MARKUS FAGERUDD
Silvia ja minä.
Libretto: Eppu Nuotio ja Tiina Brännare.

Ohjaus: Tiina Brännare. Johanna Rusanen-Kartano (sopraano), Riikka Hakola (sopraano), Arttu Kataja (baritoni, ääni nauhalta), TampereRaw. Raatihuone, Tampere.

SUSANNA PARONEN

14.4.
ASTA HYVÄRINEN
Grim
The Riot Ensemble,
joht. Aarin Holloway-Nahum.
Helsingborg, Ruotsi.

”I don’t like to guide listeners to think something specific or certain things in my music. Most of the time I have some kind of story behind the pieces but I feel that nobody else needs to know it; it’s a secret between me and the score. What the audience needs to know is how it sounds, feels tension and all colors... The piece is scored for bass clarinet, trombone, one percussionist, violoncello, harp and piano and it is dedicated to The Riot Ensemble. The name of the piece “Grim” means dismal, cruel, forbidding, unrelenting, merciless etc. For me it describes something about this world where we are living.” (Asta Hyvärinen, kommentti konsertin ohjelmakirjassa 2018.)

14.4.
LARS KARLSSON
Jag vill gå mellan rågen
Teksti: Elmer Diktonius. Akademiska Sångföreningen, joht. Kari Turunen.
Musiikkitalo, Helsinki.

15.4.
RENE ERTOMAA
Laulusarja Valo & varjo
Petri Bäckström (tenori),
Kristian Anttila (piano).
Gallen-Kallelan Museo, Tarvaspää, Espoo.

16.4.
NIILO TARNANEN
parti pris quotidien
Ensemble Garage.
Vapaan taiteen tila, Helsinki.

17.4.
SEBASTIAN DUMITRESCU
The hot summer hits of 518 BC
Bengi Canatan (sähköharppu).
Musiikkitalo, Black Box, Helsinki.

21.4.
SEBASTIAN FAGERLUND
Water Atlas
RSO, joht. Osmo Vänskä.
Het Concertgebouw, Amsterdam. Concertgebouw’n, RSO:n ja BBCSO:n yhteistilaus.

24.4.
KALEVI AHO
Herr Gott, erhalt uns für und für
William Whitehead (urut). Southbank Centre, Lontoo.
Teos on osa kansainvälistä Orgelbüchlein-projektia, jossa nykysäveltäjät säveltävät Bachilta säveltämättä jääneitä koraalialkusoittoja protestanttisten koraalien pohjalta.

27.4.
TIMOTHY PAGE
Fold, Weave
Ensemble Dal Niente,
joht. Michael Lewansky.
Chicago, IL, USA.

TOUKOKUU

5.5.
TIMO-JUHANI KYLLÖNEN
Mua suutele kerran op. 71c baritonille, sekakuorolle ja pianolle
Teksti: Eino Leino. Esbo Arbis Kammarkör, joht. Timo-Juhani Kyllönen.
Kauklahden kappeli, Espoo.

11.5.
JOUKO TÖTTERSTRÖM
Evening Sun’s Glitter
Robert Swedien (piano).
Nordic Northwest, Portland, USA.

13.5.
MATTI MURTO
Joutsenet
Suomalainen kansansävelmä.
Soios-lauluyhtye.
Kuusamo-opisto, Kuusamo.

15.5.
JOEL JÄRVENTAUSTA
Triptych
Alexander Oon (käyrätorvi).
West Parry Room, Royal College of Music, Lontoo.

15.5.
ALEX FREEMAN
Under the Arching Heavens: A Requiem
Helsingin kamarikuoro, joht. Nils Schweckendiek.
Ritarihuone, Helsinki.

23.5.
RIIKKA TALVITIE
If all the world were paper
Barokkiyhtye Cornucopia.
Korjaamon Vintti, Helsinki.

23.5.
MIOKO YOKOYAMA
Circular Spell
Markus Hohti (sello).
Musiikkitalo, Sonore, Helsinki.

MARKKU PIHLAJA

Kantaesittäjä

HELSINGIN KAMARIKUORO

”I can safely now agree with many of my international colleagues that they are probably the best choir anywhere in the world, particularly for contemporary music.” Näin kuvaili brittisäveltäjä **Jonathan Harvey** **Helsingin kamarikuoroa**, joka on pitkän uransa aikana kunnostautunut nykymusiikin tilaajana ja (kanta)esittäjänä.

Vuonna 1962 Radion kamarikuorona aloittanut ensemble on edelleen Suomen ainoa ammattilaulajista koostuva kamarikuoro. Vuodesta 2005 lähtien se on kantaesittänyt 68 uutta sävellystä, joista itse tilattuja on 27 – HKK siis edistää uuden musiikin syntymistä noin kahden tilauksen vuosivauhdilla.

Toukokuun 15. päivänä kuoro kantaesitti laajuutensa suhteen poikkeuksellisen tilausteoksen. **Alex Freemanin** Suomen sisällissodan päättymisen muistoksi säveltämä *Under the Arching Heavens – A Requiem* sekakuorolle a cappella kestää tunnin. 16-äänisen sävellyksen sanat koostuvat requiem-teksteistä ja **Aleksis Kiven**, **Siegfried Sassoonin**, **Edith Södergranin**, **Viljo Kajavan** ja **Walt Whitmanin** runoista.

”Näin laaja teos oli tärkeää tilata ansioituneelta kuorosäveltäjältä”, kertoo kuoron toiminnanjohtaja **Martti Anttila**. ”Freemanin kuorotekstuuri on laulullisesti kiitollista, mikä varmasti kuuluu myös kuoron soinnissa”, hän jatkaa. Samaa sanoo kuoron taiteellinen johtaja **Nils Schweckendiek**, joka johti kantaesityksen: ”Freemanin Requiem on laajuudessaan lähes sinfoninen ja ilmaisussaan syvällisesti koskettava. Säveltäjällä on myös perusteellinen ymmärtämys kuorosoinnista.”

HKK tilaa ja esittää paljon uutta musiikkia, ja kuorolaiset ovatkin tottuneet monenlaisiin tyylillisiin ja äänenkäytöllisiin ratkaisuihin. Martti Anttilan mukaan kuorolaiset ovat ennakkoluulottomia tarttumaan uusiin, erilaisia ilmaisutapoja hyödyntäviin sävellyksiin, mutta äänelliset haasteet, erikoistekniikat ja rekisterien äärilaitojen käyttö myös väsyttävät ihmisääntä. ”Tämä on erityisesti ohjelmiston suunnittelua koskeva haaste”, Anttila toteaa.

Freemanin Requiemin jälkeen HKK keskittyy kesän aikana esittämään vuoroin **Einojuhani Rautavaaran** *Vigiliaa* ja vuoroin **Carlo Gesualdon** madrigaaleja ja italialaisten nykysäveltäjien **Salvatore Sciarrinon** ja **Claudio Ambrosinin** musiikkia yhdistävää *Monologeja*-kokonaisuutta. Marraskuussa kuoro on – tietysti – mukana Pohjoismaisilla musiikkipäivillä Helsingissä.

HANNA ISOLAMMI

15.5.
Alex Freeman
Under the Arching Heavens: A Requiem
Helsingin kamarikuoro, joht. Nils Schweckendiek.
Ritarihuone, Helsinki.

24.5.
MATTI HEININEN
Subverted Apparitions
Christine Chapman (käyrätorvi).
Stadtbibliothek, Hannover, Saksa.

26.5.
HARRI AHMAS
Un paseo en Buenos Aires
Trio Nova.
Tumba, Ruotsi.

30.5.
LAURI SUPPONEN
Ubi Calamari – a growth-critical cantata to promote the instatement of universal basic income
Aksiom Ensemble.
Johan Borups Højskole, Kööpenhamina.
Klang-festivaali.

31.5.
TOMI RÄISÄNEN
Unknown
Sami Junnonen (soolohuilu).
Aineen Taidemuseo, Tornio.

KESÄKUU

4.6.
ANNA HUUSKONEN
Artificiel par nature
NeoQuartet.
Koncertkirken, Kööpenhamina, Tanska.
Klang-festivaali.

5.6.
LAURI SUPPONEN
Gaz aux étages
Norrbotten Neo.
Koncertkirken, Kööpenhamina, Tanska.
Klang-festivaali.

5.6.
MIIKA HYYTIÄINEN
Königliche Membranwerke - Nomictic Solutions
Marie-Sophie Pollak (CEO), Felix Schwandtke (CEO male voice), Eberhard Lorenz (Senior Chef), Caroline Ebner (Scientist), Martina Koppelstetter (Press officer), Kai Wangler (first assistant to the management (accordion), Samuel Stoll (second assistant to the management (solo-horn), Fabian Reinhard and Bence Sóvágó (assistants to the management (horn), Matyas Gergö (assistant to the press officer (tuba), symphonic brass orchestra of the Musikverein Eichenau, joht. Philipp Lüdecke.
Villa Waldberta, Starnberger See, Saksa.
Münchener Biennale.

7.6.
RIIKKA TALVITIE
Heinä
Teksti: Pipsa Lonka. Lauri Sallinen (bassoklarinetti), Tuuli Lindeberg (sopraano ääninauhalla).
Villa Magia, Kaukonen.
Hiljaisuus-festivaali.

9.6.
LOTTA WENNÄKOSKI
Vyyhti
Lauri Angervo (sello) ja yleisö.
Suisto-klubi, Hämeenlinna.
Kokonainen-festivaali.

9.6.
SAMI KLEMOLA
Una corda
Sami Junnonen (huilu),
Jukka Iisakkila (sähkökitara)
Emil Wikströmin taidemuseo, Sääksmäki.
Sääksmäki Soi -festivaali.

10.6.
OUTI TARKIAINEN
Soai vácciiga buohtalaga (He kävelivät rinnan)
Tuuli Lindeberg (sopraano),
Pekka Kuusisto (viulu).
Kittilän puukirkko.
Hiljaisuus-festivaalin tilaus.

13.6.
TAPIO LAPPALAINEN
Teos oboe- ja fagottiorkesterille
Kälviän musiikkileirin oboe- ja fagottiorkesteri.
Kälviän kirkko.

14.6.
MAGNUS LINDBERG
Agile
Berliner Philharmoniker,
joht. Sir Simon Rattle.
Philharmonie, Berliini.

17.6.
OLLI VIRTAPERKO
Puumala-sarja
Kreeta-Maria Kentala (barokkiviulu) ja Siiri Virkkala (barokkiviulu).
Vähä-Kyörin pappila, Pälkäne.

19.6.
JOEL JÄRVENTAUSTA
reflected in the eye
Olivia Moss (sopraano).
Borough New Music, St. George the Martyr Church, Lontoo, UK.

22.6.
JOEL JÄRVENTAUSTA
Tumma
Britten-Pears Alumni,
joht. Jonathan Berman.
Aldeburgh Festival, Britten Studio, Snape Maltings, Snape, UK.

27.6.
OLLI VIRTAPERKO
Hämäläisten jumalat
Tuuli Lindeberg (sopraano), Ilkka Heinonen (jouhikko), Jukka Rautasalo (diskanttigamba), Anthony Marini (tenorigamba), Louna Hosia (bassogamba), Matias Häkkinen (preparoitu cembalo).
Pernajan kirkko.

29.6.
KALEVI AHO
Solo X
Annu Salminen (käyrätorvi).
Villaforss, Forssa. Musica Kalevi Aho -festivaali 2018.

29.6.
KALEVI AHO
Berliner Bagatelle
Philharmonisches Bläserquintett Berlin: Michael Hasel (huilu), Andreas Wittmann (oboe), Walter Seyfahrt (klarinetti), Fergus McWilliam (käyrätorvi), Marion Reinhard (fagotti).
Villaforss, Forssa. Musica Kalevi Aho -festivaali 2018.

29.6.
JUHA LEINONEN
Flute Concerto
Sami Junnonen (huilu), Helsinki Sinfonietta, joht. Ari Rasilainen.
Heinäveden kirkko. Heinäveden musiikkipäivät.

30.6.
JARKKO HARTIKAINEN
EMBODIED: Violin Solo
Eriikka Maalismaa (viulu).
Taidetehdas, Porvoo. Avanti!n Suvisoitto.

HEINÄKUU

5.7.
SAMPO HAAPAMÄKI
[uusi teos ensemblelle ja elektroniikalle]
International Contemporary Ensemble
Viitasaari. Musiikin aika -festivaali.
Musiikin ajan ja IRCAMin yhteistilaus.

MAARIT KYTÖHARJU

7.7.
PEKKA JALKANEN
Jean Sibelius kohtaa Pedri Shemeikan Kohtaavat - Pitävät iloa - Kuulevat metsän sävelen.
Karoliina Kantelinen (laulu), Jussi Makkonen (sello), Nazig Azezian (piano).
Lieksan kulttuurikeskus, Brahe-Sali.
Monola-gaala.

”Kalevala-teemainen Monola-juhlaviikko huipentuu neljättä kertaa järjestettävään Monola-gaalaan lauantaina 7.7.2018 klo 16.00 Lieksan kulttuurikeskuksessa. Monola-gaalassa kuullaan ***Pekka Jalkasen*** *Kalevala-aiheisen sävellyksen kantaesitys. Jalkanen on säveltänyt Jean Sibeliuksen ja runonlaulaja Pedri Shemeikan kohtaamisesta teoksen sellolle, pianolle ja etnoäänelle. Teoksen esittävät gaalassa säveltäjän toiveesta sellisti* ***Jussi Makkonen****, pianisti* ***Nazig Azezian*** *ja kansanmuusikko* ***Karoliina Kantelinen****.” (Monola-seuran tiedote 28.2.2018.)*

7.7.
ESA PIETILÄ
The Wind Wants
5Parts kvintetti: Johanna Kärkkäinen (huilu), Laura Lammi (oboe), Kristjan Parts (klarinetti), Henriikka Teerikangas (käyrätorvi), Kaisu Vihervàs (fagotti)
Balderin sali, Helsinki. Helsinki Chamber Music Festival.

10.7.
AULIS SALLINEN
Kahdeksan miniatyyriä soolopianolle
Ralf Gothóni (piano)
Kemiön kirkko. Kemiönsaaren musiikkijuhlat.

10.7.
ARI ROMPPANEN
Erakis
Janne Mertanen (piano).
Kraken Mare
Kolmas osa sarjasta Titan – Three Seas for Clarinet / Bass Clarinet and Piano
Mikko Raasakka (bassoklarinetti),
Sari Blå (piano).
Tanssikaamme
Ghislaine Dionne (sopraano),
Sari Blå (piano).
Theses II
Oleg Larionov (alttoviulu).
Joensuun konservatorion sali. Joensuun Musiikkijuhlat, Ari Romppasen sävellyskonsertti.

11.7.
MINNA LEINONEN
My Personal Space
Joonatan Rautiola (baritonisaksofoni).
Zagreb, Kroatia. Kansainvälinen saksofonikongressi.

15.7.
AULIS SALLINEN
Kamarimusiikki IX op. 112 ”Nocturne” Laulusolistille ja jousiorkesterille
Johanna Rusanen (sopraano),
Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri,
joht. Ralf Gothóni.
Kemiön kirkko. Kemiönsaaren musiikkijuhlat.

20.7.
TUOMAS TURRIAGO
Sonata for Alto Saxophone and Piano
Joonatan Rautiola (alttosaksofoni) ja Cyrille Lehn (piano).
Chapelle des Pénitents, Gap, Ranska.
European University of Saxophone -festivaali.

21.7.
KARI VÄKEVÄ
I kiss the Sky
Abrons Arts Center, Playhouse Theater, New York City, USA.

AXEL LAMBRETTE

21.7.
MIIKA HYYTIÄINEN
Seeing Voices
Julia Mihály, voice
Darmstädter Ferienkurse.
Darmstadt, Saksa.
”The communication of a singer and a composer is one of the most demanding things.

In this performance ***Miika Hyytiäinen*** *and* ***Julia Mihály*** *demonstrate artistically, how it works – and it doesn't. The three-part piece is simultaneously the artistic result and the making-of. In the first part the composer analyses the performer's voice, in order to create material especially for her voice, body and personality. The graphic Voice Map analysis leads to the graphic world of the notation. The roles of the composer and the performer are questioned, in the second part they discuss the analytical results and the spoken words and drawn colours became musical material to compose short sketches for the voice. In the third act these sketches are performed prima vista." (miika.info/seeing-voices.)*

26.7.
AKI YLI-SALOMÄKI
Sellaisenaan
Kamus-kvartetti: Terhi Paldanius (viulu), Jukka Untamala (viulu), Jussi Tuhkanen (alttoviulu), Petja Kainulainen (sello).
Tuusulan kirkko.

ELOKUU

1.8.
KALEVI AHO
2. pianosonaatti Hommage à Beethoven
Sonja Fräki (piano).
Mänttä. Mäntän musiikkijuhlat.

JORI GRÖNROOS

4.8.
TEPPO HAUTA-AHO
Viva Lucca I!
Alberto Bocini (kontrabasso).
Viva Lucca II!
Gabriele Raghianti (kontrabasso).
Pizz Poem Basso IV
Donovan Stroke (kontrabasso).
Poem Basso V
Rob Nairn (kontrabasso).
Poem Basso IV
David Murray (kontrabasso).
Dominik's Dance
Dominik Wagner (kontrabasso).
Lucca, Italia. International Society of Bassists, Teppo concert.

"International Society of Bassists -seuran vuosittaisessa kongressissa on jo jonkin aikaa ollut tapana järjestää 'Teppo-concert'. Se lähti alkujaan neljän CD-levyn kokoelmasta A Tribute to Teppo, jossa on noin neljä tuntia säveltämääni bassomusiikkia. Tänä vuonna Teppo-konsertissa on monia pieniä kantaesityksiä ja muutamia vanhempia kappaleita eri basistien soittamana. Viimeisenä esitettävä Dominik's Dance on konsertin sävellyksistä laajin, ja se on tehty edellisvuoden kongressin soolobassokilpailun voittajalle Dominik Wagnerille." (Teppo Hauta-aho, 2018.)

12.8.
JUKKA-PEKKA LEHTO
H2O
Access Contemporary Music – Thirsty Ears -katufestivaali. Chicago.

16.8.
TIMO KITTILÄ
Beside Still Waters
Anni Härkönen (sello), Anna Arola (urut).
Kalevankankaan hautausmaan pieni kappeli, Tampere.

17.8.
Korvat Auki -säveltäjäkollektiivi
JOEL JÄRVENTAUSTA, TOUKO NIEMI, MATILDA SEPPÄLÄ, LAURI SUPPONEN, NIILO TARNANEN
Massahumu
Kansallisoopperan orkesteri ja kuoro, joht. Esa-Pekka Salonen. Suomen kansallisooppera.

23.8.
MIKKO NISULA
Sonaatti No:4 Muchan kukat
Janne Valkeajoki (harmonikka).
Musiikkitalo, Camerata, Helsinki.

24.8.
KALEVI AHO
Solo XIII
Rocco Rescigno (pasuuna).
Friulu-Venezia Giulua, Italia.
Rizuonanze-festivaali.

HEIKKI TUULI

28.8.
SID HILLE
Crux – Concerto for church organ and wind orchestra
Susanne Kujala (urut), Kaartin soittokunta, joht. Ville Matvejeff.
Temppeliaukion kirkko, Helsinki.
"Crux - Concerto for organ and wind orchestra was composed during winter 2017/18. The work consists of three movements: 1. Volubilis (Flowing), 2. Fragilis (Fragile), 3. Saltatoris (Dancing)

Other than the latin titles may indicate, the composition is not of a spiritual nature, unless one counts a dionysian approach to life as spiritual. The piece is playful, spontaneous and emotional and indulges in the vast amount of possibilities the available orchestration allows for, on the side of the solo instrument, the organ, as much as on the side of the wind orchestra.

Obviously, I had the church in mind as the environment, where the piece would be performed. Especially Temppeliaukio Church with its beautiful acoustic has become very familiar to me over the past 17 years that I have been performing solo piano improvisations there on a weekly basis.

The word 'Crux' has many meanings: there is the cross at the heart of Christianity, but also the cross everybody is bearing in their daily lives once in a while. The meaning I am referring to is the one as in 'crucial': the central or critical point of a matter.
I think 'Crux' can be considered a crossroads in my work as a composer." (Sid Hille, 2018.)

SYYSKUU

4.9.
ADAM VILAGI
[uusi teos]
Jan Lehtola (urut).
Kuopion tuomiokirkko.

8.9.
LAURI SUPPONEN
[uusi teos]
ÄÄNI-kollektiivi, Juha Pulli, David Hackston.
Teatteri Kiisu, Outokumpu.
Kaivos-festivaali.

15.9.
JOSUE MORENO
The Process of Becoming
Angel Molinos (bassoklarinetti), Global Music Choir, Merzi Rajala, Josue Moreno.
Designmuseo, Helsinki.

23.9.
TIMO KITTILÄ
Terrain
Kaartin soittokunnan sekä Tampereen Musiikkiakatemian klarinetistit, joht. Tamas Paracky.
Tampereen Konservatorio.

SÄVELLYSKONSERTTEJA 2018

OUTI TARKIAINEN
4.5. LILLA SALEN, TUKHOLMA, RUOTSI
NORRBOTTEN BIG BAND JA KHM JAZZ ORCHESTRA

JYRKI LINJAMA
19.6. TAPIOLAN KIRKKO, ESPOO
LAURA MÄKITALO (MEZZOSOPRAANO), ILMO RANTA (PIANO)

ARI ROMPPANEN
10.7. JOENSUUN MUSIIKKIJUHLAT

TEPPO HAUTA-AHO
4.8. LUCCA, ITALIA
INTERNATIONAL SOCIETY OF BASSISTS

SEBASTIAN HILLI
21.8. MUSIIKKITALO, HELSINKI

26.10. TULTA
ESA PIETILÄN PROFIILIKONSERTTI
MUSIIKKITALO, HELSINKI

Kantaesittäjä

SAMI JUNNONEN, HUILU

Sami Junnonen on profiloitunut muuntautumiskykyisenä ja taiturimaisena huilistina, joka esittää suvereenisti musiikkia eri tyyli- ja aikakausilta. Viime vuosina hän on kiinnostunut yhä enemmän aikamme musiikista ja on kantaesittänyt sekä itse tilaamiaan että säveltäjien hänelle omistamia teoksia.

Junnonen on muusikkona ennen kaikkea solisti. Sinfoniaorkesterit puolestaan ottavat mielellään ohjelmistoihinsa kantaesityksiä, joten tavallisesti Junnonen tilaa juuri konserton tyyppisiä sävellyksiä. Myös pienimuotoinen uusi kamarimusiikki kiinnostaa häntä tällä hetkellä: ”Etsin jatkuvasti innovatiivisia kokoonpanoja uusien soinnillisten mahdollisuuksien kehittämiseksi, esimerkkinä vaikkapa kesäkuussa kantaesityksensä saanut **Sami Klemolan** teos huilulle ja sähkökitaralle”, Junnonen kertoo.

Tilauksia tehdessään Junnonen haluaa antaa säveltäjille vapaat kädet toteuttaa ja ilmaista itseään – tosin toisinaan hän pyytää säveltäjää käyttämään modernin huilumusiikin erikoisefektejä säästeliäästi: ”Mielestäni niiden kokeellinen ja sinänsä kiinnostava aikakausi alkaa ehkä olla jo hieman takanapäin”, hän pohtii. Sen sijaan kuvaa, liikettä ja ääntä yhdistävä taide kiehtoo Junnosta.

Huilun yläsävelsarjojen monipuoliset käyttömahdollisuudet, soinnillinen fleksibiliteetti ja ketterä lyyrisyys ovat tehneet siitä suositun nykymusiikkisoittimen. Linnunlauluaiheet, myyttiset pan- ja faunihahmot sekä sensuaalisuus ovatkin olleet tyypillisiä huiluun assosioituvia aiheita. ”Siksipä kokisinkin kiinnostavana vaihteluna etsiä huilun polarisoivia ominaisuuksia, jotka esittelisivät rohkeasti myös instrumentin luonteen pimeämpää puolta, varjominää”, Junnonen pohtii.

Sami Junnonen ei halua arvottaa esittämäänsä musiikkia, vaan pyrkii suhtautumaan erilaisiin säveltäjiin ja teoksiin avoimin mielin. ”Elämänkatsomukseni mukaan jokaiselle taiteelliselle luomukselle löytyy oma paikkansa ja hetkensä. Esittäjänä ja kuuntelijana oma mielentilani ja elämänvaiheeni määrittää sen, millä tavalla kulloinkin soiva kokemus minua puhuttelee, niin vanhan kuin uuden musiikin parissa”, hän summaa.

HANNA ISOLAMMI

31.5.
Tomi Räisänen
Unknown
Sami Junnonen (soolohuilu).
Aineen Taidemuseo, Tornio.

9.6.
Sami Klemola
Una corda
Sami Junnonen (huilu),
Jukka Iisakkila (sähkökitara)
Emil Wikströmin taidemuseo,
Sääksmäki. Sääksmäki Soi -festivaali.

29.6.
Juha Leinonen
Flute Concerto
Sami Junnonen (huilu),
Helsinki Sinfonietta, joht. Ari Rasilainen.
Heinäveden kirkko.

10.11.
Tuomas Turriago
Sonata for Flute and Piano
Sami Junnonen (huilu) ja
Tuomas Turriago (piano).
Musik- och kulturskolan Sandels,
Gyllenbergsalen, Helsinki. Suomen
Huiluseuran konsertti.

PIERRE LIDAR

LOKAKUU

2.10.
OSMO TAPIO RÄIHÄLÄ
Kirkasvetinen (Brightwater – Lichtwasser)
Lena Neudauer (viulu), Wen Xiao Zheng (alttoviulu), Danjulo Ishizaka (sello), Rick Stotijn (kontrabasso), Silke Avenhaus (piano).
Promotionsaula des Priesterseminars, Trier, Saksa, Mosel Musikfestival.
Silke Avenhausin tilaus.

6.10.
MIKKO NISULA
Maisema
Kilven kuoro.
Astoria-Sali, Helsinki.

24.10.
JUHA T. KOSKINEN
Usugôri
Nobutaka Yoshizawa (bassokoto).
Keyaki Hall, Tokio, Japani.

26.10.
ESA PIETILÄ
[uusi teos]
Veli Kujala (harmonikka ja live-elektroniikka), Esa Pietilä (saksofoni), Janne Tuomi (lyömäsoittimet).
[uusi teos]
Esa Pietilä ja Kamus-kvartetti.
Three Strides of Light
Risto-Matti Marin (piano).
[uusi teos tenorisaksofonille]
Esa Pietilä (tenorisaksofoni).
Musiikkitalo, Helsinki.

MARRASKUU

10.11.
MAGNUS LINDBERG
Triumf att finnas till...
London Philharmonic Orchestra, London Philharmonic Choir, joht. Vladimir Jurowski.
Royal Festival Hall, Lontoo.

10.11.
TUOMAS TURRIAGO
Sonata for Flute and Piano
Sami Junnonen (huilu) ja Tuomas Turriago (piano).
Musik- och kulturskolan Sandels, Gyllenbergsalen, Helsinki.

13.11.
LOTTA WENNÄKOSKI
Hele
Los Angelesin filharmonikkojen muusikoita, joht. Susanna Mälkki.
Los Angeles, USA.

17.11.
OLLI KORTEKANGAS
Missa silverstris
Teksti: Göran Stenius. Erica Back (mezzosopraano), Ilpo Laspas (urut), Akademiska Sångföreningen, joht. Kari Turunen.
Paavalin kirkko, Helsinki.

18.11.
YRJÖ HJELT
Kuusi eteläpohjalaista kansanlaulua
Juha Uusitalo (bassobaritoni), Pami Karvonen (piano).
Vaasan kaupungintalo.

24.11.
SEBASTIAN HILLI
Rack and Pinion
Nicolas Hodges (piano).
Lukaskirche, Luzern, Sveitsi.

JOULUKUU

1.12.
YRJÖ HJELT
Tiernapojat
Kamarikuoro Sofia Magdalena, joht. Taru Pisto.
Oulun tuomiokirkko.
Konserttiversio Tiernapojat-kuvaelmasta. Varsinaiset laulut ovat sovituksia, mutta perinteisesti puhutut osuudet on sävelletty.

6.12.
SEBASTIAN HILLI
Snap Music
Radion sinfoniaorkesteri, joht. Hannu Lintu.
Musiikkitalo, Helsinki. Itsenäisyyspäivän juhlakonsertti.

7.12.
YRJÖ HJELT
Finnish Suite for Piano Quartet
Aboa Piano Quartet: Eveliina Kytömäki (piano), Juha-Pekka Vikman (viulu), Harri Sippel (alttoviulu), Timo Hanhinen (sello).
Kunming, Kiina.

10.12.
LAURI SUPPONEN
love heavy light
Kaisa Kortelainen (huilu), Jerry Piipponen (lyömäsoittimet).
Musiikkitalo, Black Box, Helsinki.

15.12.
MATTHEW WHITTALL
Five Windows on Winter
Hedi Viisma (kromaattinen kantele), jousiorkesteri, joht. Nils Schweckendiek.
Musiikkitalo, Camerata, Helsinki.

SUOMEN SÄVELTÄJIEN VUOSI 2017

72. toimintavuosi

1. Hallinto
2. Jäsenet
3. Talous
4. Edunvalvonta, lausunnot ja kannanotot
5. Hankkeet
6. Suomalaisen musiikin edistäminen
7. Jäsentoiminta ja viestintä
8. Rahastot
9. Säätiöt

1.

Hallinto

Hallitus

Antti Auvinen,
puheenjohtaja

Olli Virtaperko,
varapuheenjohtaja

Markku Klami

Veli Kujala

Ilari Laakso

Paola Livorsi

Minna Leinonen

Henkilökunta

VAKINAINEN:

Toiminnanjohtaja
Annu Mikkonen
Toimistoassistentti
Maisa Mikkonen, osa-aikainen
Viestintävastaava
Aarne Toivonen, osa-aikainen

MÄÄRÄAIKAINEN:

Ääneni äärelle -hanke
Projektisihteeri
Anna Huuskonen (30.9. asti)
Hanna Kosonen (1.11. lähtien)

Pohjoismaiset musiikkipäivät 2018
Taiteellinen johtaja
Osmo Tapio Räihälä
Tuottaja
Hanna Kosonen
Tiedottaja
Tatu Tamminen

2.

Jäsenet

Naiset	20
Miehet	188
Kannatusjäsenet	1
Yhteensä	209

5 kunniajäsentä:
Paavo Heininen,
Mikko Heiniö,
Aulis Sallinen,
Jarmo Sermilä ja
Tapio Tuomela.

3.
Talous

TUOTOT	
Toiminta-avustus/Teosto	197 271
Toiminta-avustus/Valtio	13 000
Valokopiointikorvaukset/Kopiosto	214 264
Projektiavustukset	27 500
Jäsenmaksut	11 712
Muut tuotot	1 333
TUOTOT YHTEENSÄ	**465 080**
KULUT	
Henkilöstökulut	170 306
Huoneistokulut	31 378
Poistot	677
Musiikin edistämis- ja julkaisutoiminta	74 315
Katettu varauksilla	-15 000
Kansainvälinen toiminta	10 336
Tiedotustoiminta	18 101
Jäsentoiminta	30 341
Kokoukset ja matkat	10 661
Hallintokulut	15 135
Muut kulut	12 085
KULUT YHTEENSÄ	**358 335**
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	**106 745**

Tilikauden ylijäämä siirretään yhdistyksen vapaaseen pääomaan. Se tullaan käyttämään vuonna 2018 Helsingissä järjestettävien Pohjoismaisten musiikkipäivien kulujen kattamiseen.

Taloushallinto:
Yhdistys käyttää Procountor-järjestelmää. Kirjanpidon juoksevat kirjaukset hoiti Maisa Mikkonen ja tilinpäätöksen tekemisestä päävastuun kantoi Music Finlandin talouspäällikkö Heikki Savolainen.

Tilintarkastajana oli KHT Kari Lydman ja varatilintarkastajana Matti Jyrkkiö.

4.
Edunvalvonta, lausunnot ja kannanotot

Edunvalvonta kohdistuu ensisijaisesti tekijänoikeudellisiin kysymyksiin sekä taiteilijan toimeentuloon ja sosiaaliturvaan. Edunvalvontaa tehdään yleensä yhteistyössä muiden alan toimijoiden kanssa.

4.1. Sidosryhmät kotimaassa

Tärkein sidosryhmä ja toiminnan pääarahoittaja on Säveltäjäin tekijänoikeustoimisto **Teosto.** Paitsi että Teosto tilittää säveltäjille näiden teosten esityksistä kerätyt tekijänoikeuskorvaukset, se hoitaa myös oikeudenhaltijoiden edunvalvontaa huolehtimalla siitä, että tekijänoikeuslainsäädäntö, tekijänoikeuteen perustuvat tulot ja alan ansaintalogiikka säilyvät mahdollisimman oikeudenmukaisina ja reiluina tekijöitä kohtaan.

Kopiosto tilittää puolestaan kollektiivisesti maksettavat, nuottien kopioinnista saadut tekijänoikeuskorvaukset asianomaisille jäsenjärjestöilleen, myös Suomen Säveltäjät ry:lle. Näitä korvauksia yhdistys on käyttänyt musiikin edistämiseen, kansainvälisen toiminnan kulujen kattamiseen, viestintään ja koulutustoimintaan. Näiden lisäksi yhdistys lahjoitti kopiointikorvauksina saamistaan varoista 4 000 euroa Suomen Säveltäjäin Sibelius-rahastolle jaettavaksi Pegasos-avustuksina suomalaisen vokaalimusiikin säveltämiseen ja tekstien kirjoittamiseen Pegasos-avustuksiin lahjoittavat varoja myös Suomen Kirjailijaliitto ja Finlands svenska författareförening.

Lisäksi yhdistys on aktiivisesti mukana seuraavien taiteen ja luovan alan järjestöjen toiminnassa:
- Forum Artis
- Suomen musiikkineuvosto
- Luovan työn tekijöiden ja yrittäjien yhteistyöprojekti LYHTY
- Tekijäfoorumi

4.2. Sidosryhmät kansainvälisesti

Kansainvälisen edunvalvonnan merkittävin yhteistyökumppani on **European Composer and Songwriter Alliance ECSA**, jonka tärkein tehtävä on pyrkiä vaikuttamaan päätöksentekijöihin erityisesti EU:n piirissä esille tulevissa tekijänoikeudellisissa ja säveltäjän asemaa koskevissa kysymyksissä.

NKR
Pohjoismainen säveltäjäneuvosto NKR koostuu Pohjoismaisten taidemusiikin säveltäjäjärjestöjen puheenjohtajista. Säveltäjäneuvosto keskustelee säveltäjien toimeentuloon, tekijänoikeuksiin ym. ammatin harjoittamiseen liittyvistä kysymyksistä sekä ottaa tarvittaessa kantaa näihin kysymyksiin tarpeelliseksi katsomillaan foorumeilla. Pohjoismaisen säveltäjäneuvoston puheenjohtajana toimi Antti Auvinen.

4.3. Lausunnot ja kannanotot

4.3.1. Lausunto OKM:lle hallituksen esityksestä eduskunnalle ylimääräisiin taiteilijaeläkkeisiin liittyvistä perhe-eläkkeistä
Yhdistys puolsi lausunnossaan perhe-eläkkeiden säilyttämistä, koska näiden kustannusrasite yhteiskunnalle on vähäinen, mutta ne turvaavat perheiden oikeudenmukaisen kohtelun eläkkeensaajan kuoleman jälkeen.

4.3.2. Lausunto opetushallitukselle taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden uudistaminen
Lausunnossa korostettiin pitkäjänteisen opetuksen sekä riittävien resurssien merkitystä musiikkikasvatuksessa. Kannanotossa painotettiin myös hahmotustaitojen sisällyttämistä opetukseen riittävän laajasti, jotta voitaisiin jatkossakin turvata oppilaan hyvä ja laaja-alainen musiikkisuhteen syntyminen. Tämän takaamiseksi toivottiin, että opetussuunnitelmiin lisättäisiin maininta velvollisuudesta konsultoida alan pedagogisia järjestöjä ja asiantuntijoita.

4.3.3. Lausunto OKM:lle Valtioneuvoston asetuksesta yhteishallinnoinnin kehittämisen neuvottelukunnasta
Tekijänoikeuden yhteishallinnointilain mukaisen yhteishallinnoinnin kehittämisen neuvottelukunnan tehtävä on mm. seurata ja arvioida tekijänoikeuden yhteishallinnointia koskevien käytäntöjen kehittymistä ja edistää hyvien käytäntöjen noudattamista.

Koska yhteishallinnointilaki koskee yhtäältä tekijöiden ja yhteishallinnointijärjestöjen välisiä suhteita ja toisaalta käyttäjien ja yhteishallinnointijärjestöjen välisiä suhteita, lausunnossa ehdotettiin, että neuvottelukunnan jäsenistä kaikilla kolmella asianosaisella ryhmittymällä olisi keskenään yhtä suuri määrä edustajia.

4.3.4. Esitys OKM:lle yhteishallinnoinnin kehittämisen neuvottelukunnan jäseniksi
Toiveenaan saada mahdollisimman laaja-alaisen musiikin edustuksen neuvottelukuntaan, yhdistys ehdotti neuvottelukunnan jäseniksi Teoston toimitusjohtaja Katri Sipilää ja Suomen Musiikkikustantajien toiminnanjohtaja Pekka Sipilää.

4.3.5. Lausunto Kilpailu- ja kuluttajavirastolle Teosto ry:n sopimus- ja itsehallinnointikäytäntöjä koskevassa asiassa
KKV on vaatinut Teostoa luopumaan käytännöstä, jonka mukaan teosten yksinoikeus siirretään Teostolle. Teosto on nyt antanut sitoumuksen KKV:lle, jonka mukaan tästä ehdottomasta vaatimuksesta on luovuttu. Yhdistys totesi lausunnossaan, että KKV:n vaatimuksesta tehtävät muutokset ja annettu sitoumus toivottavasti helpottavat markkinoiden toimintaa ja edesauttavat niiden tavoitteiden saavuttamista, jotka KKV on asettanut. Lausunnossa todettiin myös, että säveltäjät todennäköisesti kuitenkin jatkossakin antavat Teoston hoitaa teostensa lisensioinnin, koska se on säveltäjälle vaivaton ja järkevä vaihtoehto. Samalla esitettiin toive siitä, että käyttäjäpuoli ei tämän uudistuksen myötä ryhdy vaatimaan tekijöitä irrottamaan teoksiaan Teoston valvonnasta, jotta saisi teokset käyttöönsä ilmaiseksi.

5.
Hankkeet

5.1. Ääneni äärelle
Ääneni äärelle -työryhmä jatkoi sävellyksen alkeisopetuksen pedagogiikkaan liittyvää hanketta, joka käynnistyi toukokuussa 2017 koulutusjaksolla, johon osallistui yhdeksäntoista säveltäjää. Näistä kuusi aloitti syksyllä työskentelyn musiikkioppilaitoksissa. Toukokuun koulutusjakson opettajina toimivat Markku Klami, Olli Kortekangas, Minna Leinonen ja Riikka Talvitie. Työryhmään kuuluivat edellisistä Klami, Leinonen ja Talvitie sekä lisäksi Ilari Laakso.

5.2. Metadata-hanke
Yhteistyössä muiden musiikin alan toimijoiden kanssa teetettiin tutkimus moraalisten oikeuksien toteutumisesta ennen kaikkea suoratoistopalveluissa. Tutkimuksen teki Jari Muikku/Digitalmedia. Tutkimuksessa ilmeni, että tiedonkulussa on ongelmia useissa tuotantoketjun vaiheissa. Koska hyvä metadata ei tuo varsinaisesti mitään etua niille, jotka voisivat vaikuttaa sen laatuun, ei varsinaista motivaatiota tilanteen parantamiseksi ole.

5.3. User centric -hanke
Niin ikään yhteistyössä muiden musiikin alan toimijoiden kanssa selvitettiin, kuinka suoratoistopalvelujen tuotto jakautuisi, jos ns. pro rata -mallin sijaan käytettäisiin user centric -mallia. Pro rata -malli kohdistaisi tutkimuksen mukaan liian suuren osan tuloista niille, joiden musiikkia soitetaan eniten. User centric -mallissa tarkoitus olisi kohdistaa maksetut korvaukset tasaisemmin niille, joita on kuunneltu ja erityisesti siten, että maksajalla olisi tieto siitä, että juuri hänen kuuntelemansa musiikille kulkeutuu hänen maksamansa käyttökorvaus.

5.4. Raportointityöryhmä
Raportointityöryhmä on tehnyt syksyllä 2017 yhteistyötä Sulasolin kanssa. Yhteistyö edistää kuoro- ja puhallinorkesterikentän asianmukaisten esitysilmoitusten tekemistä. Sulasoliin yhteyshenkilönä on ollut asiassa Heikki Elo ja Teostoon Pasi Lyytikäinen. Yhteistyö mahdollistaa

esitysilmoitusten ja raportoinnin tämänhetkisen tilanteen kartoituksessa ao. alueilla. Ryhmän jäsenet ovat Heikki Elo, Anna Huuskonen ja Pasi Lyytikäinen.

6.
Suomalaisen musiikin edistäminen

6.1. Kotimaassa

6.1.1. Yhteistyökumppanit
Suomalaisen musiikin edistäminen on paljolti yhteistyötä, jota tehdään useiden eri tahojen kanssa. Näistä tärkeimmät ovat:

Music Finland, joka pitää yllä kustantamattoman suomalaisen musiikin nuotistoa, tiedottaa maailmanlaajuisesti suomalaisesta musiikista sekä järjestää erilaisia hankkeita suomalaisen musiikin edistämiseksi niin kotimaassa kuin ulkomailla.

Musiikin edistämissäätiö MES, joka jakaa apurahoja ja avustuksia säveltäjille ja heidän toimintaansa tukeville hankkeille.

FMQ (Finnish Music Quarterly), on julkaisu, jonka tehtävänä on tehdä suomalaista musiikkia tunnetuksi erityisesti ulkomailla. Yhdistys toimii yhtenä julkaisijana. FMQ:n kerran vuodessa ilmestyvä painettu lehti on tilattu kaikille yhdistyksen jäsenille. Muutoin julkaisu on luettavissa verkossa.

6.1.2. Edistämistuki
Suomen Säveltäjät edistää suomalaista musiikkia mm. Kopiostosta saaduilla kollektiivisesti jaetuilla tekijänoikeuskorvauksilla. Näitä korvauksia on jaettu avustuksina nykymusiikkifestivaaleille sekä muihin tärkeiksi katsottuihin hankkeisiin. Avustuksia jaettiin vuonna 2017 yhteensä 19 880 € seuraavasti:

- Viitasaaren Musiikin aika 6 000
- Uuden musiikin lokakuu, Oulu 3 000
- Musica nova Helsinki 4 500
- ISCM 280
- ECCO 100
- Music Finland, tukimaksu 6 000

Lisäksi on ostettu pääsylippuja 3 601 eurolla säveltäjien sävellyskonsertteihin sekä vapaiden ryhmien nykymusiikkikonsertteihin, joissa on esitetty suomalaista musiikkia.

6.1.3. Hankkeet

Digitointihanke
Yhdistys sai valmiiksi Lusesilta saatujen videonauhojen (säveltäjähaastattelut) digitoinnin, jonka teki Diginord Oy. Hanketta jatketaan vielä editointityöllä.

Sibeliuksen seuraajat -hanke. Yhteistyössä Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n ja Suomen Säveltäjäin Sibelius-rahaston kanssa toteutettu Sibeliuksen seuraajat -hanke tuotti yhteensä 15 kantaesitystä Suomen 100-vuotisjuhlavuoden 2017 aikana. Ensimmäinen kantaesitys oli 30.3. Lappeenranassa, jolloin Saimaa Sinfonietta esitti Klaus Mäkelän johdolla Mikko Nisulan *Vellamon neidot*. Viimeinen kantaesitys oli puolestaan itsenäisyyspäivänä Lahdessa, kun Sinfonia Lahti soitti Dima Slobodenioukin johdolla Tapio Tuomelan teoksen *Crossroads*.

6.2. Kansainvälisesti

6.2.1. Pohjoismaiset musiikkipäivät
Pohjoismaiset musiikkipäivät järjestettiin Lontoon South Bank Centressä 28.9.–1.10.

Festivaalin aikana esitettiin seuraavat suomalaisteokset:

Jarkko Hartikainen	*Radix*
Osmo Tapio Räihälä	*Soliloque Électronique*
Kaija Saariaho	*Terrestre*
Adam Vilagi	*Flame*
Jean Sibelius	Sinfoniat 6 ja 7
Tytti Arola	*Metsä*

6.2.2. ISCM
Suomen Säveltäjät ry toimii Kansainvälisen nykymusiikkiseura ISCM:n (The International Society for Contemporary Music) Suomen sektiona. ISCM:n vuotuinen päätapahtuma, nykymusiikkifestivaali World Music Days, järjestettiin Vancouverissa, Kanadassa marraskuussa. Festivaalille valittiin esitettäväksi Lotta Wennäkosken *Päärme* ja Veli-Matti Puumalan *Tear*.

6.2.3. ECF – ECCO
ECF-komitean (European Composers Forum) piirissä toimivan ECCO-hankkeen puitteissa järjestetään vuosittain konsertte- ja yhteistyössä eurooppalaisten orkestereiden, kuorojen ja yhtyeiden kanssa.

Vuonna 2017 Brysselissä helmikuussa järjestetyssä konsertissa belgialainen Sturm und Klang -orkesteri esitti Thomas van Haeperen johdolla Jukka-Pekka Lehdon teoksen *Nox*.

6.2.4. Säveltäjävaihto
Varsovan syksy -festivaalin ohjelmaan pääsi tutustumaan Sami Klemola, ja puolalainen Marcel Chyrzyński osallistui puolestaan Musica nova Helsinki -festivaalille helmikuun alussa.

7.
Jäsentoiminta ja viestintä

Yhdistys toimii jäsentensä yhdyssiteenä ja järjestää tässä tarkoituksessa erilaisia seminaareja ja koulutustilaisuuksia sekä harjoittaa tiedotustoimintaa. Yhdistys järjesti vuoden aikana jäsenkokousten lisäksi kaksi seminaaria.

Yhdistys antaa myös jäsenneuvontaa tekijänoikeudellisissa, toimeentulo-, verotus-, sopimus- ym. kysymyksissä. Tarpeen vaatiessa on tarjottu myös ulkopuolista lainopillista neuvontaa.

7.1. Seminaarit

Kevätseminaari järjestettiin Helsingissä. Aiheena oli erityisesti kuoronotaatio, josta oli puhumassa kuoronjohdon professori Nils Schweckendiek. Lisäksi Jari Eskola ja Jani Kyllönen Suomen nuottigraafikoista olivat kertomassa uudesta Dorico-nuotinnusohjelmasta. Seminaari lähetettiin myös verkossa ja se on edelleen nähtävissä yhdistyksen YouTube-kanavalla.

Syysseminaari pidettiin niin ikään Helsingissä. Lottaliina Pokkinen kertoi uudesta neuvottelutaidon saloihin johdattelevasta kirjastaan *Artisti maksaa – Neuvotteluopas luoville aloille* sekä esitteli tulevaa neuvottelutaidon kurssia, joka järjestettiin jäsenille myöhemmin syksyllä sekä Helsingissä että Tampereella. Lisäksi Antti Auvinen alusti keskustelun yhdistyksen tasa-arvotyöryhmän työstä.

7.2. Viestintä

Verkkosivu composers.fi
Verkkosivun kautta voi ilmoittaa mm. kantaesitykset, uusien teosten teostiedot ja sieltä voi tulostaa erilaisia sopimuksia sekä suomeksi että englanniksi. Sivuilta löytyvät myös vuonna 2017 uudistetut vähimmäissuositukset sävellystilauspalkkioiksi sekä tietoja esimerkiksi sävellyskilpailuista ja apurahoista.

Facebook-ryhmä
facebook.com/SuomenSaveltajat
Facebook-ryhmässä tiedotetaan laajaa yleisöä silmällä pitäen säveltäjille tärkeistä aiheista sekä erilaisista musiikkielämän ilmiöistä jne. Facebook-ryhmässä oli vuoden lopussa yli 500 seuraajaa. Vuonna 2017 eniten huomiota herätti uutinen, joka kertoi Tampereen ammattikorkeakoulun lakkauttavan sävellyksen opintopolun.

Kompositio
Painettu jäsenlehti *Kompositio* ilmestyi kaksi kertaa. Kesäkuussa ilmestyneen lehden vastaava toimittaja oli Aarne Toivonen ja joulukuun lehdestä vastasivat Ville Komppa ja toimitussihteeri Hanna Isolammi. Lehden ulkoasun teki Antti Kangassalo/farm. Komposition painosmäärä oli 600 ja lehti lähetettiin paitsi jäsenille, myös kirjastoihin, oppilaitoksiin, päätöksentekijöille jne.

Facebook-ryhmä notaatio-ohjelmistoista
Säveltäjille suunnattuun, notaatio-ohjelmien ympärille liittyviin aiheisiin keskittyvään Facebook-keskusteluryhmään voi liittyä pyytämällä. Keskusteluryhmä on oivallinen vertaistuki kaikenlaisissa notaatio-ohjelmiin liittyvissä käytännön kysymyksissä.

Päivittäisviestintä
Yhdistyksen viestintävastaavana aloitti syyskuun alussa Aarne Toivonen. Hänen tehtäviinsä kuului huolehtia verkkosivun artikkelien ja uutisten päivityksestä sekä Facebook-sivujen uutisvirran tuottamisesta.

Grove Music Online
oxfordmusiconline.com
Yhteisesti muiden pohjoismaisten säveltäjäjärjestöjen kanssa on hankittu käyttölisenssejä verkossa toimivaan **Grove Music Online** -tietosanakirjaan.

8.
Rahastot

Omakatteiset rahastot
Yhdistyksellä on kuusi omakatteista rahastoa. Rahastojen varallisuus on saatu pääosin testamenttilahjoituksina. Rahastojen varoja ei käytetä yhdistyksen toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamiseen.

8.1. Leevi Madetoja -rahasto
Leevi Madetoja -rahaston tehtävänä on ollut julkistaa Leevi Madetojan musiikkia. Tätä tehtävää ja Madetojan testamentissa määrättyä muun suomalaisen musiikin edistämistä hoitamaan on vuonna 1997 perustettu Madetoja-säätiö.

Madetoja-rahastosta maksetut avustukset:

- Madetoja-säätiö 30 000 euroa apurahojen maksamiseen
- Apuraha Sasha Mäkilälle 8 000 euroa Madetojan 1. sinfoniaa koskevan taiteellisen tohtoritutkinnon kirjallisen työn loppuun saattamiseen.
- XI Leevi Madetoja -pianokilpailun erikoispalkinnot, yhteensä 1 000 euroa parhaan suomalaisen nykymusiikkiteoksen esityksistä kahdessa kilpailusarjassa.

8.2. Väinö Raitio -rahasto
Väinö Raitio -rahastosta tuettiin seuraavia hankkeita:

- Taite ry: Väinö Raition oopperoiden ja musiikkinäytelmien tuotanto Alminsalissa syksyllä 2017, 14 000 €
- Helsingin juhlaviikot: Prinsessa Cecilia -oopperan puhtaaksikirjoitus 12 000 €.

8.3. Kajse ja Kalervo Tuukkasen rahaston, Toivo Saarenpään rahaston, Erik Bergman eikä Armas Launis -rahaston varoja käytetty tilikauden aikana.

9.
Säätiöt

9.1. Suomen Säveltäjäin Sibelius-rahasto (perustettu v. 1945)
Suomen Säveltäjäin Sibelius-rahasto on säätiö, jota hoidetaan erillään yhdistyksen hallinnosta.

Yhdistyksen syyskokous valitsee jäsenet säätiön hallitukseen. Säätiön puheenjohtajana toimi Veli-Matti Puumala ja asiamiehenä Annu Mikkonen. Säätiö jakaa työskentelyapurahoja, sävellystilausavustuksia sekä Pegasos-apurahoja runoilijoille, libretisteille sekä säveltäjille vokaalimusiikin hankkeisiin.

Apurahojen jakoa varten saatiin Teostolta 30 000 euron avustus. Vuonna 2017 jaettiin avustuksia yhteensä **68 500** eurolla.

9.2. Madetoja-säätiö (perustettu v. 1997)
Kuten Sibelius-rahaston, myös Madetoja-säätiön hallinto hoidetaan erillään yhdistyksen hallinnosta.

Yhdistyksen kevätkokous valitsee jäsenet säätiön hallitukseen. Lisäksi yhdistyksen hallitus nimeää vuosittain säätiön edustajansa. Hallituksen puheenjohtajana toimi Gustav Djupsjöbacka ja asiamiehenä Annu Mikkonen.

Madetoja-säätiö jakaa avustuksia paitsi Leevi Madetojan tuotannon julkistamiseen, myös sävellystilauksiin sekä suomalaisen musiikin esittämiseen ja taltiointiin. Madetoja-säätiö jakoi avustuksia, yhteensä **45 000 euroa.**

KESÄN JA SYKSYN 2018 TÄRKEITÄ TAPAHTUMIA

27.6.–1.7.

33. SUVISOITTO

Porvoo
Taiteelliset suunnittelijat: Timo Ahtinen, Hanna Juutilainen ja Jukka Rautasalo
Teema: Är det här nytt, Avanti? Vanhan musiikin Suvisoitto
avantimusic.fi

3.–9.7.

MUSIIKIN AIKA

Viitasaari
Taiteellinen johtaja: Johan Tallgren
Kesäkurssien opettajat: Chaya Czernowin, Jennifer Walshe, Tomomi Adachi, IRCAMin asiantuntijoita
musiikinaika.org

27.–30.9.

UUDEN MUSIIKIN LOKAKUU

Oulu
Taiteellinen johtaja: Veli Kujala
lokakuu.fi

28.–30.9.

PASIMUSIC-FESTIVAALI

Pohjois-Savo
Taiteellinen johtaja: Pasi Lyytikäinen
pasimusic.com

7.–10.11.

POHJOISMAISET MUSIIKKIPÄIVÄT

Helsinki
Taiteellinen johtaja: Osmo Tapio Räihälä
nordicmusicdays.org

19.–25.11.

RUSK 6! RUSK KAMMARMUSIK I JAKOBSTAD

Taiteelliset johtajat: Christoffer Sundqvist, Sebastian Fagerlund
ruskfestival.fi

KOMPOSITIO 2/2018 ilmestyy 15.12.